

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-szorosított sor egyszer 20 fillér
minden következőnél 16 fillér

Nyitási díj 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 307.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, szeptember 6.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelkek: „Hivatalos titok!”
- Császár-estély a nyári színházban.
- Hohenlohe herceg emlékiratai.
- Automobilon Bukarestbe.
- Magyar fiúból — indiánus.
- Csemegi Károlyné meghalt.
- Nagy asztrájk Mezöhegyesen.
- Két jeggyűrtű története.
- Tűlszűfolt iskolák.
- Ét-e Orth János?
- Az első minisztertanács.
- A király Dalmáciában.
- Plátói szerelem a házasságban.
- Véres zavargások Fiumében.
- Farkas Pall hegedűje.
- Felüggasztett aradi tanár.
- Divatlevél.
- A bukaresti botrány.
- Téma: A memorandum. Írta: José Canovas y Vallejo.
- Csarnok: Tengeri kaland. Írta: Molnár F.

„Hivatalos titok!”

Arad, szeptember 5

A hátul gombolós nadrágok korában édes mindnyájunknak voltak olyan titkai, melyeket csak a megótt pajtásoknak mondtunk el. Ha valamelyikünk egy kimult szarvasbogarra tett szert, a féltett kincs hollétéről rejtélyes, titokzatos arccal számolt be. Ki ne tudódjék valahogy! Titok!

Arad hátulgombolós eszű kiskirályainak is vannak ilyen titkolni való döglött szarvasbogaraik. Jaj, el kell rejteni őket,

mert különben ki tudja, mi történik? Jó, hogy hivatalos titkok vannak a világon.

Az aradi vízmű részvénytársaság, — amint azt már megírtuk, — beadványt intézett a városhoz, ama nézetének adván a beadványban kifejezést, hogy a vízvezetési szerződésnek a város által való felmondása szerződésellenes. A vízművek megváltása a városnak elsőrendű érdeke lévén, tudósítónk ma a polgármesteri hivatalhoz fordult, hogy a fontos irat szövegét megszerezhesse. A hivatalban azonban kijelentették, hogy a beadványt nem bocsájthatják rendelkezésünkre, mert az hivatalos titok.

A Weitzer-féle vaggongyár kérvényt intézett a törvényhatósághoz, kérve, hogy az automobil-omnibuszok felső szerelését bizza reá a város. Ez a föltétlenül méltányos és jogos kívánság, mely az aradi iparnak részvételt biztosítana a nagyarányu megrendelésben, a mérnöki hivatalhoz került. Tájékoztatni kívánván az ügyről a közönséget, tudósítónk Virágh Lajos főmérnökhöz fordult, hogy engedje meg a kérvénybe való betekintést. A főmérnök kijelentette, hogy ezt nem teheti, mert a kérvény hivatalos titok.

Tehát titkolóznak a torony alatt. Ezzel a titkolózással érdemes bővebben foglalkozni, mert Arad polgárságának érdekeiről lévén szó, nem ismerhetjük el, hogy titkosközügyek is létezhetnek. A közügy azért közügy, mert a közre tartozik. Sem a polgármesteri hivatalnak, sem a főmérnök urnak

nincs joga olyan ügyeket rejtegetni, melyek végeredményben valamennyiünk zsebébe érintik. Ha tehát jogtalanul mégis rejtegetnek valamit: ennek a ténynek magyarázatra van szüksége. Miután pedig nem vagyunk abban a kellemes helyzetben, hogy a „hivatalos-titok” nagy ágyuját magyarázatként elfogadhassuk, máshol kell a dolog nyitját keresnünk.

Ez a nagy titkolózás vagy rövidlátásból, vagy körmönfont ravaszságból ered. Ha a fentebb említett esetekben rövidlátás a rejtélyeskedés oka: ez ellen az istenek is hiába harcolnak. Ez baj, nagy baj, de senki nem tehet róla. Ha azonban célzatos ravaszság a titok szülőoka, akkor igenis bővebben kell pertraktálnunk a dolgot. És mivel valószínű, hogy itt — legalább az egyik ügyben, — ez az eset áll fenn: beszéljünk egy kicsit arról a közgazgatásnak csufolt valamiről, amit a torony alatti urak véghezvisznek.

Amilyen tehetetlenek, két balkezüek ott, ahol tenni kell, olyan zsenialitással tudják a polgárságra nézve káros, vagy hátrányos dolgokat nyélbeütni. Amilyen alázatosak és hajlongók felsőbb hatóságokkal szemben, olyan mokány gyerekek, ha a polgársággal kerülnek össze. Szakfériu és szaktekintély valamennyi, de egyik sem a maga szakmájában. De azért tudnak segíteni magukon, ha más mód nincs reá, hivatalos titkokkal. Fontos, közérdekű ügyeket kezeinek az utolsó percekig, mint hivatalos titkokat, nehogy valamikép a hír-

A memorandum.

Írta: José Canovas y Vallejo.

Amikor Don Manuel miniszterré lett, valamennyi elődjét felül akarta múlni buzgóságban, előrelátásban és reformok dolgában. Fi gyelembre vette a sajtó tanácsait, valamennyi kérvényt gondosan elintézte, minden jelentést és figyelmeztetést meghallgatott és szigorúan üldözte a közigazgatás visszaéléseit.

A lapok hosszú cikkeiben foglalkoztak az országban uralkodó nyomorúsággal, amely már némely vidéken a nyilvános rendre veszedelmeket rejtett magában. A miniszter tehát körlevelet intézett az inségtől leginkább meglátogatott vidékek kormányzóihoz, hogy küldjenek memorandumot a nyomorúság okairól és azokról a módokról, amelyekkel meg lehetne szüntetni.

Az a . . . i kormányzó, akinek éppen a tiltott szerencsejáték üldözése volt a főgondja, az átiratot, amelyet nem tartott fontosnak, ad acta tette

Néhány hét múlva azonban sürgető irás jött a miniszteriumból. Nagy volt a kormányzó zavara. Memorandumot írjon? O, aki az egyszerű nép falai közül, kenderkötélbocskorból és báránybőrös szürből került a képviselőház padjaira! O, akit csak nemrég neveztek ki kormányzóvá és nem volt sem ügyvéd, sem író, sem költő! A pauperizmusról értekezzen!

De hát mire való a kormányzósági titkár?

A tisztos gubernator tehát megnyomta az elektromos csengő gombját és így szólt a belépő ajtónálához:

— A titkár urat kérem.
És jött a titkár.

— Izé ur, kérem — szólt a kormányzó, — Ön lesz szives nekem egy nehéz munkát elvégezni. Emlékiratról van szó, a mi vidékünk pauperizmusra vonatkozóan. A miniszter ur ő kegyelmességének van szüksége rá és nekem nincs időm, hogy megcsináljam. Senki sem alkalmasabb erre a munkára, mint ön, az ön ismert képességeivel. Kérem, szenteljen rá néhány napot, majd én aláírom, ha kész lesz.

— Igenis. Egy hét múlva megiesz. Parancsol még valamit?

— Nem, köszönöm.

Amikor elhagyta főnöke szobáját, a titkár így dohogott magában:

— Hogy az ördög bujjék belé. Most a nyakamba szólt az a kellemetlen ügyet is. Adatokat böngészszek, aztán írjak, írjak, írjak! Nem, ebből nem lesz semmi.

Becsöngette az irodaszolgát:

— Dominguez ur jöjjön be.

És jött Dominguez ur.

— Mi köll?

— A kormányzó ur megbízott, hogy a pauperizmusról emlékiratot csináljak. De, hogy őszinte legyek, nincs sok kedvem rá. Legyen szives, csinálja meg helyettem, hisz ön oly ékesszólóan tud beszélni. Aztán meg kitalálhat,

amit akar. Néhány napig nem kell a hivatalba jönnie.

— Nem éppen kellemes feladat, de ha szíveséget tehetek vele, elvállalom.

És a jó Senyor Dominguez busan lógatta a fejét és gondolkozott, gondolkozott, mit írhat a memorandumba. Egyszerre azonban eszébe jutott:

— Végre, miért kell nekem az áldozatnak lenni. Átadom az egész ügyet Don Luiznak, a fogalmazónak, az majdnem elvégezte az orvosi tanulmányokat, az csak ismeri a köznyomort?

És a derék Senyor Dominguez, elektromos csengő nélkül egyszerűen kikiáltott a szolgának:

— Elment már Don Luiz?

— Nem, Senyor, az imént még láttam, hogy körmöt valamit.

— Hát jöjjön be.

— Igenis.

És jött Don Luiz.

— Hallo! Lépjön be Don Luiz.

— Mit kíván az én barátom, Dominguez?

— Óriási nagy szíveségre kérem!

— Parancsoljon velem.

— Elvállalná-e, hogy emlékiratot szerkeszsen arról, amit a titkár ur itt feljegyzett nekem?

— Nem rossz! Hogy elvállalom-e? . . . Hát miről van szó?

— Ugyan! A titkár valami bogara! Engem

lapok a nyilvánosság előtt minden oldalról megvilágítsák, megvitassák az elintézés módjait. A közgyűléseken azután hirtelen, meglepetésszerűen előállanak az eltitkolt ügygyel és a törvényhatóság, mely talán nem is sejtí, milyen fontos kérdéssel áll szemközt, legtöbbször szó nélkül elfogadja a tanács javaslatát. Így történnek meg a legcsufosabb baklövéssek, így jönnek létre a polgárságra nézve káros határozatok. Így írnak ki négynapos pályázatokat és így költik fel azt a nagyon is jogos hitet minden gondolkodó emberben, hogy az adózók által fizetett urak vajmi keveset törődnek kenyéradóikkal és azoknak érdekeivel.

Ha elnézzük, hogy például épen a mérnöki hivatal hatáskörébe tartozó ügyek hányszor intéződnek el egyenesen a közérdekkel ellentétesen, lehetetlen arra nem gondolnunk, hogy a mostani titkolózás mögött megint rejlik valami fényesen kicirkalmazott terv. Virágh Lajostól megszoktuk a meglepetéseket. Ha neki hivatalos titka van, akkor rendesen az adózók zsebe sir utána. Nehezen lehetett volna embert választani, aki a közre nézve károsabban tudná az idejét felhasználni, mint épen ő. Az aradi mérnöki hivatal szakvéleményei régóta nevezetesek arról, hogy kitűnő szakvélemények. Csak egy a hibájuk: a tapasztalat sosem ad nekik igazat. Vajjon mi lenne, ha ezt a szomorú tényt el nem fődné a hivatalos titkok leple?

Az automobilügy? Ott is bőven van hivatalos titok. Hivatalos titok, hogy miért készült a pályázati hirdetésny oly módon, hogy annak legfőljebb egy-két gyáros tud megfelelni. Hivatalos titok, hogy miért nem szabad a vaggongyár kérelmének a közönség elé kerülnie. Talán, mert akkor az aradi iparnak is kellene valamicskét juttatni a polgárság pénzéből, mely a tulipánmozgalom nagyobb dícsőségére ausztriai gyárosoknak van szánva? Avagy talán azért, mert az automobilszállítások körül a mérnöki hivatalnak

oly kitűnő tervei vannak, melyeket kár volna ilyen apróságért megzavarni? Hja, mindez hivatalos titok.

A hátulgombolós agyvelők tehát működnek. Titkolóznak. Így azután nem csoda, hogy annyi eltitkolt bogár akad a torony alatt és annyi bogaras ember. De pszt! Ez hivatalos titok.

§.

Hohenlohe herceg emlékiratai.

Hogy jött létre a hármasszövetség?

— Az Aradi Közlöny tudóstíjójától.

Arad, szeptember 5.

A *Deutsche Revue* című folyóirat töredékeit közül *Hohenlohe* K'odrig hercegnek őszszel megjelenendő emlékirataiból. A most megjelenő kivonatok abból az időből valók, amikor a herceg párisi német nagykövet volt. Naplójegyzetek, még pedig megiehetősen maliciózusak, amelyek a herceg jókedvére, szellemasségére vetnek világot.

Az egyik töredékben *Hohenlohe* herceg egy ebédet ír le, amelyet gróf *Beust* adott 1879-ben. Ezen az ebédén a hercegen kívül *Say Leon*, *Waddington*, *Cialdini*, *Jules Ferry* és *Gambetta* vettek részt. Különösen *Gambetta* személyével foglalkozik hosszan *Hohenlohe*. *Gambetta* ezen az ebédén penditette meg azokat az eszméket, amelyek a francia oktatásügy reformjára vonatkoztak és amelyeket még csak most nemrégiben váltott valóra a francia állam. Ezek a reformtervek az iskolák laicizálását célozták és a klerus, különösen pedig a jezsuiták hatalmának megbénítását. A francia államferfiu valóságos nagy szónoklatban bizonyította ott az ebédén, hogy a papok kezében levő iskolák nemzeti veszedelemnek tekinthetők és hogy ezeknek az iskoláknak kapuit lehetőleg azonnal be kellene zárni.

Érdekes az emlékiratoknak egy másik része is, amelyben *Hohenlohe* herceg *Turgenyev*-vel, a nagy orosz regényíróval való találkozásának emlékét rögzíti meg. Ennek a találkozásnak és az akkor szót beszélgetésnek is az

adia meg egyik fő érdekességét, hogy amiket *Turgenyev* akkor mondott az orosz viszonyokról, ma is aktuális. Az író kijelentette a herceg előtt, hogy az orosz nép reformokat kíván és a cím nem is huzódnék ezeknek teljesítésétől, tanácsosai azonban állandóan XVI. Lajos francia király példájával rémitik, akinek éppen az okozta vesztét, hogy nem zárkozott el kellő ridegséggel a népe óhajai elől. A círt ez az intés megrémítette, erőszakkal akarta lecsendesíteni a forrongó indulatokat, de *Turgenyev* sem bízott abban, hogy deportálással és statáriális bíróságokkal végleg meg lehetne szüntetni az egyszer felcsapott szenvedélyt.

Ránk nézve a jegyzetek közül különösen azok bírnak érdekel, amelyeket a herceg a *hármasszövetség* vajadásai, közben vetett papírra. Ezek a feljegyzések is azt bizonyítják, hogy *Bismarck* nem bízott Oroszországban és védő szövetséget keresett Ausztriával és Magyarországgal, noha *Vilmos* császár inkább a círral kötendő szövetség eszméjét pártolta. A császár ugyanis éppen akkoriban tért haza Oroszországból, ahol *Alexandrov*-ban vendége volt a cárnak. E vendégeskedés alatt a két uralkodó ajkáról ismételtelen olyan barátságos tósztok hangoztak el, hogy *Vilmos* császár ezek után szinte felonlának tekintette a más hatalommal való szövetséget. Hiába való volt *Bismarck*-nak minden erőlködése, terveivel kudarcot vallott a császárnál.

A kancellár erre *Hohenlohe* herceget hivatta magához és azt a megbízást adta neki, keresse fel az uralkodót *Strassburg*-ban és legyen szószólója a monarchiával való szövetség eszméjének. Előtte a herceg kísérletei nem jártak nagyobb sikerrel, mint a megbízójáé, még pedig azért, mert a császár makacsul azt hangoztatta, hogy *Bismarck* négyes szövetséget akar létesíteni, amelynek tagjai a monarchián kívül Németország, Franciaország és Anglia, amelynek az volna a célja, hogy alkalomadtán Oroszország ellen fordítsa egyesült haderejét. *Hohenlohe* herceg ezzel szemben azt bizonyította, hogy az ausztriával és Magyarországgal való szövetség preventív jellegű a kancellár részéről, aki így akarja elejét venni annak, hogy a cím *Ferenc Józseffel* lépjen szövetségbe,

bízott meg, de én nem értek az ilyesmire. Ő azonban íróember . . .

— De nézze kérem, oly sok munkám van,

— Hagyja azt néhány napra. Senki sem fog szólni miatta. Nahát! Három nap alatt elkészülhet vele.

— Megteszem, hogy Önnek szolgáljak vele. De nem vállalom felelősséget azért, ami benne áll majd.

— Ugyan! Irja csak, amit jól esik.

— Nos, hát megadom magam.

— Nagyon hálás leszek.

— Én pad'g mindig az Ön szolgálatára állok.

— Ezer ördög — mormogott *Don Luiz* magában, amikor elhagyta *Senyor Dominguez* szobáját. — Ez az öreg gazember ugyan kifogott rajtam. Most dolgozhatom helyeite . . . De majd adok én neki! *Juanitóra* bízom. Meghívom egy csésze kávéra és megcsinálja az egészséget, *Tamás! Tamás! Nem hallja?*

— Mit parancsol *Don Luizom*? Most már nem adhat dolgot nekem, mert vége a hivatalos órának.

— Elmentek a díjakok?

— Kettő elmentek már és *Perez Juanito* most indul.

— Hát hívja ide, siessen, éppen vele akarok beszélni.

A szolga kiment és kétszer-háromszor rákifaltott egy fiatalemberre, aki éppen a lépcsőn futott lefelé.

— Hé, te hátulgombolós! *Don Luiz* hivatal! *Perez Juanito* visszatért és *Don Luiz* így szólt hozzá:

— Gyere ide kis költő; nesze egy ciga-

retta és haligasz, mit akarok tőled: Tudsz te prózában is írni?

— Ugyan, már hogyan tudnék!

— Mindjárt gondoltam. De azt szeretném tulajdonképpen tudni, prózában is lehet-e úgy mindenféle kitalálni, mint versben?

— Hát persze hogy lehet.

— Megírná-e valami cikket egy újságnak?

— Meg bizony.

— Erről van szó. Nézd csak, hosszú cikket fogsz írni memorandum formájában, a pauperizmusról.

— És megtámadjam a kormányzót?

— Ó dehogy is! Hiszen valószínűleg neki is a szeme elé kerül! *Dominguez* bizott meg vele.

— Hát akkor csinálja is meg. Mi közöm nekem hozzá?

— De hallgass meg! Nagy szivességet teszel nekem, mert én nem értek az ilyesmire.

— És mit keresek vele?

— Az én hálámat és egy csésze jó kávé.

— Az kevés. De ha négy tallér előleget ad a fizetésemre, mert tartozom kártyára . . .

— Rendben van!

— Ha legalább aláíratnám a nevemet.

— Sőt éppen! Úgy kell a dolognak lenni, mintha én írtam volna.

. . . Egy hét múlva az a—l kormányzó ismét megnyomja az elektromos csengő gombját és az ajtónál belép:

— Parancsol méltóságod?

— Egy írni jön rögtön ide.

Néhány perc múlva *Perez Juanito* megjelenik:

— Parancsol méltóságod?

— Ujjon le. Valamit le kell tisztáznunk. Egy munkát, amin két hétig dolgoztam, de igen sok javítás és kihúzás van benne. Irja kérem: Memorandum, az a—l kormányzóságban uralkodó psuperizmusról. Pont, kikezdés. Két főoka, helyesebben két csaknem kiapadhatatlan forrása van, miniszter ur, annak a szomorú csapásnak, amelyet pauperizmusnak szoktunk nevezni . . .

Juanota pedig a foga közt mormogva folytatja:

— . . . és amely különösen a szerencsétlen háborus idők óta kormányzóságunkat pusztítja.

— Mi az? . . . Ön előre tudja? . . .

— Nem, *Szenyor*.

— Honnan tudja, mit akartam diktálni?

— Nem tudom előre, de azt hittem, már ott tartunk . . .

Magában pedig vidáman mondogatja:

— Az én memorandumomra nekem mondja, hogy ő írta!

Ismét elmúlik néhány hét és a képviselőházban a szociális kérdés került szóba. A kormányzók jelentéseit hevesen vitatják és az ellenzék legjobb szónoka megemlékezik az a—l kormányzó emlékiratáról, amely nemcsak érdekes adataival, hanem a nyomorúság okainak megjelenésével is magasan kiválk a többi jelentés közül, sőt valósággal maradandó értékű. A kis *Juanito* írni, akít még az írodaszolga is tegez és hátulgombolósnak nevez, büszke lehetett a sikerére.

amelyhez mint harmadik, bizonyára Franciaország is csatlakoznék — Németország ellen.

Ez az érvelés meglepte a császárt, aki ettől fogva nem huzódott többé Bismarck eszméjéig. Így jött létre a hármasszövetség egyik alapja, amelynek lerakásához tehát nagyban hozzájárult Hohenlohe herceg is.

Czárán-estély a nyári színházban.

(A Magas Tatra irában és képm.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5.

Szegmeth Károly, államvasuti igazgató, a Ferencz József rend lovagkeresztese, ki a világhírű agteleki cseppkőbarlangban eszközölt kutatásai és a barlang új bejáratának áttörése révén országos névre tett szer, csütörtökön délben Budapestről Aradra érkezik.

Ismeretes, hogy a híres barlangkutató turista az aradi turista egyesület meghívására jön Aradra, hogy a még a hében tartandó Czárán-estély rendezésének részleteit a turista egyesület vezetésével megbeszélje.

Szegmeth ez alkalommal a nyári színházat és az iparos-ház dísztermét fogja megtekinteni, hogy az előadás megtartására az egyiket kiszemelje és a vetítő gépezet elhelyezése iránt már előre tájékozást szerezzen.

Mint már korábban említettük, Szegmeth előadásának tárgya a Magas-tatra, melynek természeti szépségekben gazdag vidékét mintegy másfél száz óriási meretű villanyképpel, egy felolvasás keretében fogja bemutatni a felolvasó.

Szegmeth Károlyt Fetter Géza államvasuti főfelügyelő és az aradi turista-egyesület részéről Schmidt János dr. egy. igazgató, Nagy Lajos alelnök és Ritt Gyula titkár fogadják a pályaudvaron, honnan egyenesen a nyári színházhoz hajtatnak annak megismerésére; déli után pedig a turista-egyesület otthonában fogadják a híres természettudóst, hol az estélyre vonatkozó részleteket beszél meg.

Szegmeth itt tartózkodása alatt Fetter Géza üzletvezetőhelyettes vendége lesz, kinek családjához régi baráti kötelék fűzi.

Hogy mily nagy érdeklődéssel és várakozással néz a város közönsége e valóban sok élvezetet ígérő előadás elé, mutatja az, hogy az egyes helyekre e őz értesítésünk nyomán is eddig már kétszáz előjegyzés történt.

A turista-egyesület a meghívókat és szilapöt holnap fogja kibocsájtani, ugyancsak holnaptól kezdve lesznek kaphatók az előadásra szóló jegyek is.

Automobilon Bukarestbe. Magyar urak kirándulása.

Budapest—Arad—Herkulesfürdő—Krajova—Bukarest.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5.

A közvélemény felháborodása tetőfokán van a galaci osztrák-magyar konzul inzultálása miatt, s ime, híre érkezik, hogy egy csomó magyar ur egy román herceg meghívására Bukarestbe automobilozik, hogy ölelkezzék a magyarság fanatikus gyűlölvél.

A nevezetes kirándulásban, amelyet a Magyar Automobil-Klub igazgatósága e hónap közepén rendez, résztvenni készül a magyar előkelő világ színe-java. Amikor az Automobil-Klub ezt az utat elhatározta, nem volt semmi akadálya. Azóta azonban megtörtént, hogy Romániában magyar em-

bereket, magyar hölgyeket, magyar beszédükért megtámadtak, a konzulunkat inzultálták. A magyar társaság tehát nem tehet barátságos látogatást olyan országban, ahol bennünket gyaláznak és hivatalos képviselőnköt bántalmazzák. A kirándulóknak a román kormány vám- és utlevélmentességét biztosított. Az ilyen szivességet nem fogadhatjuk el Romániától, legalább is addig nem, amíg a sérelemért teljes elégtételt nem kaptunk. Elvárjuk, hogy az Automobil-Klub legalább is elhalasztja a tervezett kirándulást, amíg ezt az elégtételt meg nem kaptuk. A tervezett gépkocsikirándulásról egyébként a következő értesítést kaptuk:

A Magyar Automobil-Klub igazgatósága elhatározta, hogy szeptember 11-én automobil kirándulást rendez Bukarestbe. A kirándulásban Andrássy Géza gróf, Andrássy Sándor gróf, Zichy Rózsa Béla gróf, Esterházy Móric gróf, Batvány Deutsch Károly, Born Frigyes báró, Sármany József százados, Kristinkovics Béla, Törley József, Kövér Viktor, Varró Indár dr., Nagy Sándor dr. és Vécsey László báró vesznek részt.

A kirándulás terve Bibeszkó hercegtől, a román automobil-klub elnökétől származik, a ki a napokban érkezik Budapestre, hogy a társasághoz csatlakozzék és Orsovától kezdve kalauzálja. A herceg tiszteletére a Parkklub és Automobil-Klub banketet ad, a melyre a kormány tagjait is meghívják. Romániában nagy érdeklődéssel várják a kirándulást, mert ez az első eset, hogy a magyar arisztokraták csoportosan keressék föl Romániát, hogy az ország kulturális előrehaladását lássák. A román kormány a kirándulás megkönnyítése céljából a társaság tagjaitól nem követel sem utlevelet, sem vámot.

Az út hossza Budapest és Bukarest között kilencszázötvenöt kilométer. Az első napon a pihenő állomás Arad lesz. (háromszázhet kilométer), a második napon Herkulesfürdő (kétszázhusz kilométer), a harmadik napon Krajova (százötvenöt kilométer) és végül Bukarest (két százharminc kilométer.)

A Herkulesfürdőn nyaraló Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter és Bibeszkó herceg tiszteletére banket lesz. A magyar kirándulók szeptember 14-én érkeznek a román fővárosba, a melynek előkelő körei nagyban készülnek a magyar vendégek fogadására.

Idélg szót a kiadott értesítés. Nem hiszünk, hogy a magyar közvélemény túlságosan szerencsés gondolatnak tartaná ezt a kirándulást, különösen a jelen időpontban, amikor mindenki izgatottan várja az elégtételt, amelyet a kormánynak szereznie kell megtámadott konzulunknak, s ezzel a megsértett magyar nemzetnek.

Egy újságíró ma kérdést intézett az előkelő társaság egyik tagjához, vajjon megengedhetőnek tartják-e magyar szempontból épp most ellátogatni Bukarestbe? Az illető ur, aki nem arisztokrata, a következőket mondotta:

— A legutóbbi, valóban botrányos bukaresti eseményért kétségtelenül elégtételt fog kapni a monarchia, illetve elsősorban Magyarország, annak bizonyosságául, hogy a hivatalos Románia, s annak vezető körei távol állanak a sajnálatos merénylettől. És ha ez megtörtént, s remélhetőleg meg fog történni, akkor a bukaresti kirándulás visszautasítására nincs okunk. Sőt ebben az esetben meg kell ragadnunk az alkalmat, hogy társadalmi uton is erősítsük a két szomszéd ország barátságát, amit nem szabad hogy megzavarjon néhány subare éret-

lenkedése. A kirándulás terve különben is nem tőlünk, hanem Bibeszkó hercegtől, a román automobil-klub elnökétől származik, aki néhány nap múlva Budapestre jön, s személyesen is megismételve a meghívást, veünk együtt automobilozik a román fővárosba, ahol a legjobb körök erősen készülnek ünnepies fogadtatásunkra. Tőlünk ugyan minden politikai távol van, de azért kétségtelen, hogy az ilyen barátságos udvarassági tény sokkal többet használhat a magyarság ügyének, mintha némely izgága ember szereplésének túlságos fontosságát tulajdonítva, minden kapcsolatot szétvágunk. Természetesen azért meg kell várnunk, mit tesz a román kormány, s akkor mondjuk ki az utolsó szót.

Két jeggyűrű regénye.

„Tudod mit, cseréljünk!”

1.

A csöndes, szerény kis Talya községnek, ahol évtizedek óta semmi rendkívüli nem történt, szeptember elsején kedves, intim szennációja volt. Egy esküvő. azaz két esküvő, amely egyszerűre ment végbe. A dupla esküvő lefolyása rendez, sablonos volt, az aktus főszerepe is jelentéktelen, csöndes emberek, de az aktus előzményei megérdemlik, hogy a kétfős esküvő híre Talya határain túl is méltó figyelemben, elismerésben részesüljön.

2.

Azt hiszem, az olvasó kíváncsisága eléggé megérett arra, hogy tudósítói tollam a tárgyra, a talyai dupla nász előzményeire térjen át. Talya egyik derék kovácmesterének két leányáról, a fű két legszebb rózsájáról szól az ének. A két leánytestvér már jó idő óta jegyben járt két fiatalos iparossal. A két vőlegény sürün járt át Talyára a két testvér-menyasszonyhoz.

A két boldog jegyespár mindig együtt volt ilyenkor, együtt andalogtak a falus kiskertben, hallgatták egymás szerelmi vallomásait, egyik mátkapár szemés fűtanuja volt mindig a másik mátkapár díszkrét ölekezéseinek, forró, szerelmes esókoizásainak... Nem osuda, ha egyik vőlegény néha gusztaust kapott a fivére jegyesének szép piros ajakára is és viszont. Ha költő volnék, még tovább részletezném a bonyodalmas ügyet, így csak röviden annak a közlésére szorítkozom, hogy a sok együttlétnek az lett a vége, hogy — az egyik vőlegény beleszeretett a másik menyasszonyába. A másik pedig az egyikébe.

3.

Testvérek voltak a vőlegények, szerető, jó testvérek voltak a menyasszonyok is, a probléma tehát vér nélkül, botrány nélkül gyönyörű becsületes megoldást nyert. Egy szép napon egyik fivér azt mondta a másiknak:

— Te szereted az én jegyesemet, én a tiedet. Tudod mit, cseréljünk!

És a két jeggyűrű díszkréten, csöndben helyet cserélt. A szülők másodszer is rájuk adták áldásukat a párokra. A derék leányok is belementek a cserebe. Ugy látszik, nekik mindegy volt...

4.

Tegnap aztán végbement a boldog dupla esküvő Talya templomában. Az egybegyűlt násznép kissé kimeresztette a szeméit, mikor észrevette a menyasszonycserét. De a lakodalmi vacsora fölött ezután elsimult a megütődés, a szennáció. A sógorok, komák, jóismerősök vidám italozás közben boldogan konstalták, hogy jobb így, mintha a csere — a lakodalom után történt volna.

Csemegi Károlyné meghalt.

(Egy aradi urinő halála.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 5.

Csemegi Károlynak, a nagy büntetőjog-ko-difikátornak özvegye, — amint budapesti tudósítónk táviratozza, — ma éjjel meghalt. Az özvegy, aki aradi származású, már hosszabb ideje betegeskedett s csak nemrégiben történt, hogy haláhirét is költötték. Ami azonban akkor nem bizonyult valósnak, az ma bekövetkezett. Részletes tudósításunk a következő:

Özv. Csemegi Károlyné, a nagy büntetőjogász, Csemegi Károly özvegye, ma éjjel 11 órakor hosszas szenvedés után 72 éves korában meghalt. Az elhunyt agg urnő Csemeginé, a nagy jogtudósnak nem csak felesége, de valószínűleg öröngyala volt, mert a tudósok szokása szerint Csemegi a legszórakozottabb emberek egyike volt és az élet apró szükségleteivel soha nem törődött. Minderről felesége gondoskodott 47 éven át angyali jósággal és türelemmel.

Csemeginé aradi születésű és itt a minoriták templomában kötötte az akkor Aradon ügyvédi praksist gyakorló Csemegi Károlyval a házassági frigyét. Atyjának, Fischer Jakabnak, a negyvenes években Aradon virágzó gabonakereskedése volt s a szabadságharc idejében a honvédség részére nagymérvű szállításo-kat eszközölt. Csemeginé feleként gondolkodású nő volt, ki hírneves férje oldalán mellett sok jótékonyt gyakorolt. Aradi rokonai közül, unokaöccse Mandl Vilmos dr. látogatta meg betegsége alatt, de már eszméletlenül kivüli állapotban találta a hetvenkét éves matrónt.

Csemeginé a legfinomabb lelkű, nagyműveltségű nő volt, ki azonban már hosszabb idő óta súlyos betegségben szenvedett. Szerető testvérei a legnagyobb gondal ápolták, a míg tegnap éjjel a gyászeset bekövetkezett. Mindnyájan, kik ismerték, megdöbbenne vesznek hírt haláláról és kegyelettel fogják megőrizni emlékét. Temetése holnap délután 8 órakor lesz a József körút 68. sz. gyászházból.

Magyar fiúból — indiánus.

(A fibisi bizonyítvány-gyáros.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5.

Amikor Buffalo Bill amerikai festett csordája Magyarországon járt, némi bámulatot kellett a gyűlésszahnak színes képű osztálya, amely állítólag amerikai rézbőrű indiánokból verődött össze. A kizsárolt közönség vegyes érzelmeikkel bámulta azokat a mutatványokat, amelyeket ez az amerikai lovascsapat produkált.

— Nohát liyesmit is csak ezek a rézbőrűek csinálhatnak. Ez volt némely elragadtatott ember véleménye. Persze a publikum nem tudta, hogy ezek a színes ábrázatu, fülbevalós maskarák nem valamennyien indiánok. Azoknak csak kevés része hamisítatlan rézbőrű, a többi a világ minden részéből összeverődött népség. Egy szóval: hamisított indiánusok.

Van közöttük nem egy magyar is, amint ezt most hivatalosan is megállapították.

A csanádmezei Fibis tanyai községben, amely Bánhegyes községhez tartozik, lakott Matuz Sándor 22 éves parasztleány, aki utóbb a fibisi iskolának lett a szolgálja. A leány nem elégedett meg azzal, hogy a tanítókat kiszolgálja, hanem azoknak a munkájára is áhított. Az ifjú tudós nagy szabású előadásokat tartott a tanyai porontyoknak. Különösen a lovaglászról magyarázott sokat.

Amde ez se elégítette ki Matuz ambícióját. O nemcsak tanítani akart, hanem bizonyítványt

is szeretett volna kiállítani. Matuz úgy gondolkozott, hogy mindent lehet, ha az embernek akaratereje van. A múlt év végén aztán megtörtént az, amire áhított: egy bizonyítvány elkészítése. Matuz ugyanis egy csomó kis deák-nak bizonyítványt gyártott. Azok Szegedre mentek és be akartak iratkozni a középiskolákba. Itt azonban kiderült a hamisítás és a királyi ügyészség Matuz ellen közokirathamisítás miatt megindította az eljárást.

A vizsgálat még mindig nem ért véget, de most már alkalmassint be fogják fejezni, mert be kell fejezni. Ugyanis a bizonyítványgyáros megszökött Magyarországból. M-ről a fibisi előjáróság a napokban értesítette a szegedi kir. ügyészséget és azt is jelentette, hogy Matuz beállott Buffalo Billhez lovasindiánusnak.

Aki nem hiszi, olvassa el ezt a hivatalos átiratot, amelyet a szegedi kir. ügyészséghez küldtek:

A szegedi kir. ügyészségnek.

Matuz Sándor Fibis községből eltávozott, a Buffalo Bill Wild Westnél lovasindiánusnak szerződött és jelenlegi tartózkodási helye ismeretlen.

Fibis, 1906. szept. 1.

Kovács Vilmos,
segédjegyző.

A magyar iskolaszolgából lett „vad indián” azóta már a németországi közönséget ejti bámulatba merész lovasmutatványával, amelyet bizonyára ügyesebben végez, mint a bizonyítványok gyártását.

A király Dalmáciában.

Féltik az anarkistáktól.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 5.

Zárából jelentik, hogy az ottani polgármester már közzétette a király fogadtatásának ünnepi programját, mely szerint a király e hó 16-án érkezik a „Miremare” jachton Zarába. Az uralkodó a Riva Nuova-n száll partra, ahol a dalmát helytartó, a katonai parancsnok és a dalmát tartománygyűlés elnökének az üdvözlő tisztelegését fogadja. A katonai díszszázad felvonulása után Zára város tisztelgő küldöttsége járul a király elé. Ezután udvari hintón a helytartóság palotájába megy, ahol kihallgatásokat fog tartani. Ugyanaznap a „Miramare” jachton udvari ebéd lesz.

Lisszából jelentik, hogy a király látogatása alkalmából a községtanács 10.000 koronát szavazott meg a város földiszítésére. A kikötő összes hajói és a halászhajók a király látogatása napján zászlódiszt öltének.

Nardelli Miklós helytartó rendeletet adott ki, mely szerint a fegyverviselést ideiglenesen betiltja. A tilalom Zára területére e hó 15. és 16. napján, Ragusa városára és kerületére e hó 11-től 15-ig és Lissza városára és kerületére e hó 11. és 12. napján lesz érvényben. A tilalom a hajókon odaérkező idegen utasokra is vonatkozik.

A dalmát rendőrhatalóságok is nagyban készülődnek a király látogatására. Az „Il Dalmata” jelenti, hogy a rendőrségek a leghetlenebb óvintézkedéseket tették meg az anarkisták ellen.

Egyébként is nagy a sürgés-forgás. Az utcákat és utakat kitakarítják. A kavicsokat és köveket eltávolítják. Két órával a király érkezése után már nem sza-

bad semminemű járművel az utcákon közlekedni. Az ablakokból tulságosan kihajolni is tilos. A rendeletek még számos ilyen intézkedésekről szólnak, amelyeknek az a célja, hogy a bevonulás zavartalanságát biztosítsák.

Nagy sztrájk Mezőhegyesen.

Ötszáz munkás bérharcban.

(Az aradiak műve.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5.

A mezőhegyesi cukorgyárban ma váratlanul általános sztrájk tört ki. A sztrájk oka itt is az, hogy a munkások nincsenek megelégedve a jelenlegi bérrrel. A mezőhegyesi sztrájk nem tartozik a veszedelmesebbek közé, mert zavargásoktól nem kell tartani. A sztrájkba lépett munkások nagyrésze ugyanis elutazott Mezőhegyesről a közeli községekben levő családjaikhoz. A gyárban a sztrájk folytán a munka teljesen szünetel. Az igazgatóság ugyan kísérletet tett, hogy a sztrájkolókat idején munkásokkal pótolja, de ezeknek létszáma nem volt elegendő a gyár üzemen tartásához. Hogy meddig fog a sztrájk tartani, az nem bizonyos. Az igazgatóság egyelőre nem akarja teljesíteni a munkások követelését és így huzamosabb sztrájkra is lehet kilátás, de nem lehetetlen, hogy a békés megegyezés a sztrájkolók és az igazgatóság között már holnap, vagy holnapután létrejön. A békéltetési tárgyalások a járási főszolgabíró elnöke alatt már ma kezdetüket vették. A sztrájkról az alábbiakat jelenti mezőhegyesi tudósítónk:

A Mezőgazdasági Ipar részvénytársaság cukorgyárának és finomítójának munkásai ma reggel váratlanul sztrájkba léptek. A munkások sztrájkba lépésének oka az, hogy az igazgatóság nem volt hajlandó az eddigi napi két korona negyven fillért bért három koronára fölemelni.

A sztrájkban a kőművesek, a lakatosok és az ács munkások nem vesznek részt, de még így is össze főre rug a sztrájkolók száma.

A sztrájkba lépett munkások legnagyobb részt ambrusfalvaiak, nagylakiak és csanád-palotaiak. Távlati vidékről kevés van közöttük. A sztrájk kitörése után Petrovics Mihály, a battonyai járás főbírája nyomban intézkedett a rend fenntartása iránt és megerősített csendőrszakszakt küldött a sztrájk színhelyére. Az elővigyázat azonban feleslegesnek bizonyult, mert a sztrájkolók nyugodtan viselkedtek és nem alakítottak sztrájkant, hanem egy részük szétszéledt a községben, nagyobb részük pedig elutazott a közeli környékbe és ott várja be a sztrájk eredményét.

Petrovics főszolgabíró még ma megkezdte a békéltetési tárgyalást, amelyen a gyárat Martens Caesar igazgató, a sztrájkolókat pedig hat megbízottjuk képviselte. A mai békéltetési tárgyalásnak még nem volt eredménye, amennyiben a gyár igazgatósága ragaszkodik álláspontjához és nem hajlandó a munkásoknak semmiféle engedményt tenni.

A békéltetési tárgyalásokat holnap folytatják, meglehet, hogy nagyobb eredménnyel. Valószínű ugyanis, hogy a munkások engedni fognak követeléseikből, mert ellenállási alapjuk nincs, enélkül pedig a sztrájk nehezen lesz megvívható. Viszont az is bizonyosra vehető, hogy a gyár igazgatósága is tesz némi concessziót a munkásoknak.

A gyárigazgatóságnál az a meggyőződés, hogy a sztrájk okozói a cukorgyárak raktárait építő aradi és makói kőművesek, akik állítólag segítették a cukorgyár munkáit. Ezért ma rögtön el is bocsátották a kőműveseket és az építkezést beszüntették. Az elbocsátott kőművesek nagyrésze még ma este elhagyta a motorossal Mezőhegyest. Azokat a kőműveseket, akik Mezőhegyesen maradtak, hír szeriöt a hatóság el fogja távollítani.

A sztrájkolók a késő esti órákig nem követtek el semmi rendzavarást. A kiküldött esendőrk állandóan cirkálnak a gyár körül és a faluban, hogy minden esetleges összeütközésnek elejét vegyék. A sztrájkolók munkaköre nincsen szakképzettséghez kötve és így ha pár napon belül nem állanak munkába, az igazgatóság másokkal fogja helyüket betölteni.

Él-e Orth János?

A legendás főherceg.

(A St. Margherita sors.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5.

A világsajtó: hetek óta foglalkoztatja már Eugenio Garzon, volt Uruguay állambeli szenátorak nemrég megjelent könyve, amelyben a könyv szerzője azt igyekszik bizonyítani, hogy János főherceg, vagyis önként választott nevén Orth János 1899-től 1908-ig Argentiniában élt és a japán orosz háború kitörésekor Japánba költözött, nem lehet tehát igaz az a föltevés hogy a bujdosó királyi herceg hajójával együtt a tengerbe veszett volna.

A szerencsétlen sorsu János főherceg titokzatos eltűnése óta valósággal legendás alakja lett a magyar közvéleménynek is. Nem lesz tehát érdektelen, ha elmondjuk felőle röviden mindazt, amit életéről eltűnése óta kikutattak.

(Mikor látták Orth Jánost utoljára.)

Orth János 1890. március 27-én hagyta el Európát „St. Margherita” nevű hajóján a chata-mi kikötőből. Morganatikus felesége, Stubel Milli azonban nem volt vele s egész május végéig Berlinben maradt és innen értesítette levélben hozzátartozóit, hogy követni fogja férjét a La Plata államokba. Levelei telve vannak rajongó, imádatserű szerelemmel a főherceg iránt s egy barátjának azt írja, hogy követné férjét egyszerű hívására még a poklokot keresztül is.

Igy került nyilvánosságra, hogy Orth János La Plataba indult. Junius végén futott be hajójával a la platai kikötőbe s fogadtatása szinte országos ünneppé lett. A hatóságok s a lakosság egymást multák felül a vendég ünneplésében, ami az elkeseredett, beteglelkű embernek láthatólag nagyon jól esett. Ott várta be aztán Orth János feleségének megérkezését. Julius hó elején csakugyan érkezett is két hölgy La Plataba. Mondanunk sem kell, hogy a hölgyek egyike Stubel Milli, az egykori színésznő, Orth János felesége, a másik pedig társalkodónője volt. A hölgyek megérkezése után a „St. Margherita” nemsokára fölszedte horgonyait és kifutott a La Plata öböléből. Azóta se Orth Jánost, se Stubel Millit soha senki se látta.

La Plataból a „St. Margherita” Valparaizóba indult.

(Elpusztult-e a hajó?)

1890. október havában érkezett legelőször hír Európába a „St. Margherita” pusztulásáról. A hírt megerősíteni látszott az a körülmény is, hogy elmaradtak ugy Stubel Milli levelei, mint Orth Jánoséi. Még öreg édesanyjának, Antónia, toszkánai nagyhercegnőnek sem

írt Orth János többé. Az ut La Plataból a Horn fok megkerülésével Valparaizóig mindössze 32 napig tarthat. Ötven, hatvan nap után tehát egész komoly formát öltött a lehetőség, hogy a „St. Margherita” csakugyan elveszett a Horn-fok veszedelmes zátonyai és sziklái között.

Érdekes körülmény, hogy a hajó parancsnoka, Sodie kapitány kinsenadaban partra szállt, mert az uton megbetegedett s így a „St. Margheritát” maga Orth János vezényelte tovább, mikor a Horn fok körül viharos vizekre indult. Sodie kapitány különben, aki novemberben visszatért Európába, azt mondta mindenkinek, hogy nem hisz a „St. Margherita” pusztulásában. Arra a kérdésre azonban, hogy csakugyan a Horn fok irányában vette-e a hajó útját, Sodie kapitány semmi faggatásra sem tudott megfelelni. Csak annyit mondott mindig, hogy Orth János az utirányt előtte is mindig eltitkolta.

Később hitelesen megállapított, hogy abban az időben, amikor a „St. Margherita”-nak a Horn fok körül kellett volna járnia, az ottani vizeken rettenetes viharok dühöngtek. Ez a körülmény szól amellett, hogy a háromárbocos csakugyan ott pusztult el a sziklák között. Viszont gyöngíti az érv döntő voltát az, hogy soha a hajó roncsaiból semmit meg nem találtak. Ami szinte lehetetlenség számba megy egy ilyen nagy jármű pusztulásánál.

(Orth nem pusztult el.)

A toszkánai nagyhercegnő azonban, se-hogy se tudott belenyugodni fia tragikus halálába. A szegény öz meny kétségbeesetten hitt a hajó elkerülésében és e hitben az osztrák tengerészeti körök még meg is erősítették. A nagyhercegnő sürgetésére ugyanis összeült a bécsi tengerészeti miniszteriumban báró Wohlgemuth fregatt-kapitány elnöklése alatt egy rendkívüli bizottság, amely megvizsgálván a „St. Margherita” utjának körülményeit, határozottan kijelentette, hogy a háromárbocos nem pusztulhatott el, hanem valószínűleg déli vizekre jutott.

A chilei kormány felajánlta ennek következtében, hogy Orth János nyomát egy expedícióval felkutatja. Erre az ajánlatra azonban ugyanez a bizottság azt felelte, hogy az céltalan, mert ha a hajó elpusztult volna, akkor a roncsok bizonyára nem tűnhettek volna el teljesen nyomtalanul.

(Hol él a főherceg?)

A „St. Margherita” felől azonban ennek dacára se jött többé hír Európába. 1899-ben az tán a londoni Times egyszerre minden előzmény nélkül azt jelentette, hogy Orth János feleségével Paranában egy farmon él. A meg-ejtett kutatások alapján bebizonyult, hogy a hír nem egészen igaz. Paranában ugyanis csakugyan él egy ember a „St. Margherita” személyzetéből, de nem maga Orth. Az elveszettnek hitt ember a hajónak egy matróza volt. Csakhogy ez az ember nem követte Orthot a Horn-fokra, s így nem is tudott semmit a hajó sorsáról. 1899-ben egy nyugalmazott magyar tengerésztiszt írta meg egy budapesti lapban, hogy Orth Jánossal 1890-ben Iquique kikötőjében beszélt és a „St. Margheritát” is látta.

Azóta sok mindenféle hír járta be a sajtót Orth János felől; nyomát azonban sohasem sikerült felfedezni. Garzun könyve is csak a multról beszél és adatait főleg a chilei közvéleménnyel erősítgeti. Tény az, hogy a chilei partvidéken most is szilárdul tartja magát a közhit, hogy Orth János ott élt és hogy csak a legutóbbi időkben költözött el a vidékről — Garzun szerint Japánba.

Ki tudja, nem bizonyul-e egyszer csakugyan valónak az, amit olyan sokan hisznek?!

Tulzsufolt iskolák.

A polgári fiúiskola bajban.

A beiratások eredménye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5.

A tudomány aradi csarnokaiban néhány nap óta zajos az élet. Megkezdődött az új tanév, miután a beiratásokat valamennyi intézetben befejezték. Ilyen alkalmakkor évről-évre fölhangzik a panasz a rengeteg kellemetlenség miatt, amelyvel ez az aktus jár és a torturák miatt, amelyek a gyermekeket elhelyező szülőknek keresztül kell menni.

A beiratkozással járó kellemetlenségek azonban sohasem értek el olyan magas fokot, mint a most kezdődő iskolai évben. A beltré tanuló létszáma ugyanis minden intézetben nagyobb a tavalyinál, sőt a legtöbb iskolában tuhaladja a törvényesen megállapított létszámot.

A gimnáziumban, mint az előttünk fekvő hivatalos jelentés mutatja 485 tanuló írt be az igazgatóság s itt történt meg az a lehetetlen dolog, hogy nyolc jelentkezőt, akik a III. ik osztályba akarták fölvetetni magukat, elutasítottak, minthogy a létszám a beltré 68 tanulóval már meghaladta a törvényes létszámot. Párhuzamos osztály felállítását a miniszter nem engedélyezte.

A reáliskolába összesen 821 növendék iratkozott be. Az első osztályban 81-en jelentkezték fölvételeire, mire Boros Vida igazgató ismételtén táviratilag kérte a kuituszminisztert, hogy engedélyezze a párhuzamos osztály felállítását.

A gimnáziumban és a reáliskolában ma nyílt meg hivatalosan az 1906—1907-ik iskolai év. A kir. főgimnázium és az áll. főreáliskola növendékei Burián János, Boros Vida igazgatókkal és a két tanintézet tanáraival ölüknön, reggel 8 órakor a minoriták templomába vonultak, ahol az ünnepélyes „Veni Sancte”-t Fehér Alfréd hittantanár tartotta. Mire után a gimnáziumi növendékek a díszteremben, a reáliskolai tanulók pedig a tornacsarnokban gyülekeztek, ahol a Himnus elneklése után Burián János és Boros Vida igazgatók hazafias megnyitó beszédet intéztek az ifjusághoz. A megnyitó után az osztálytermekbe vonultak a tanulók, ahol az osztályfőnökök kihirdették az órarendet, az iskolai fegyelmi szabályokat és az egyéb tudni valókat.

A kereskedelmi iskolában eddig 185 tanuló jelentkezett fölvételeire, de előreláthatólag még sok tanuló fog beiratkozni.

Valamennyi tanintézet között legrosszabbak az állapotok a polgári fiúiskolában. A mult évi 500 tanulóval szemben az idén 600-an iratkoztak be. Az első osztályban, amelybe 194-en iratkoztak, négy párhuzamos osztályt kell felállítani. A II. osztályban, amelybe 147 és a III-ikban, amelybe 146 tanuló iratkozott be, három-három parallel osztályt kell csinálni, míg a IV. osztályból, amelybe 104-en iratkoztak be, két osztályt kell alakítani. Az intézetnek azonban mindössze kilenc tanterme van s a megsaporodott osztályokat képtelenség ezekben elhelyezni. A létszámemelkedés természetesen új tanárok alkalmazását is szükségessé teszi.

A törvény értelmében a polgári iskolát népiskolának számítják, ahol tehát minden fölvételeire jelentkezőt be kell írni. A törvény azt is kimondja, hogy, amennyiben az intézet összes osztályaiban három évig párhuzamos osztályokra van szükség, az iskolafentartó hatóság új helyiségről köteles gondoskodni. Minthogy pedig már tíz év óta ilyen a helyzet a polgári iskolában, most pedig kikerülhetetlenné vált az új intézet felállítása, a legközelebb ilyen irányu előterjesztést tesznek az iskolaszékben.

Véres zavargások Fiumében. A magyarok miatt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 5.

Tegnap este csunya botrány zajlott le Fiumében a zágrábi „Szokol“-ifjak és a fiumeiek, akik magyarellenes érzelmeiknek igen gyakran adnak kifejezést, megtámadták a vasuton érkező szokolistákat, mert ezek a magyarokat éltették és a horvát-magyar barátság jelszavait hangoztatták. A zavargás csakhamar véres botránnyá fajult. A fiumeiek valóságos közáport zudítottak a horvátokra, akik természetesen viszonzták a tetteiket. A rendőrkardoknak is nagy szerepük akadt. A zavargások éjjel utánig tartottak s ma megismétlődtek.

Fiuméből táviratozzák: Tegnap éjszaka még jóval éjjel után is nagy zavargások színhelye volt Fiume. Kisebbség nagyobb csoportok járták be a várost és miután a két ajó elindult a szokolistákkal, az utcán mindenkit, akit horvátnak ismertek föl, üldözöbe vettek. A tüntető csapatok hajnalig jártak az utcákon.

Egy nagyobb csoport a *Novi Liszt* szerkesztősége elé vonult, ahol a szerkesztősége tagjait „Le vele!” kiáltásokkal illették.

Késő éjjel a *Banahof*-kávéházban szintén összetűztek a fiumeiek és a horvátok. A kávéházban minden összetörhető összetörték, miközben igen sokan megsebesültek. Hogy kik a sebesültek, ezt nem lehetett pontosan megállapítani, annyi azonban tény, hogy az éj folyamán mintegy ötvenen kértek a mentőktől segítséget. Három embert, akik életveszélyesen megsebesültek, a kórházban ápolnak. A rendőrség, amely valóságos razziat tartott, igen sok szokolistát s azonkívül tíz fiumeit letartóztatott, akik a vereségben résztvettek.

Ma délben fél egy órakor ismét nagy tüntetés volt a korzón. Két szokolista horvát egyenruhában átment Susákról Fiuméba. Itt végigsétáltak a korzón, de csakhamar nagy tömeg állotta utjukat.

— Le velük! — hangzott egyszerre minden oldalról.

Mint ahogy pedig a két szokolista megjelenésében kivást láttak, megtámadták és véresre verték őket. A rendőrség csak nehezen tudta a rendet helyreállítani. A vereségben igen sokan megsebesültek, köztük *Supiló* Ferenc, a *Novi Liszt* szerkesztője és ennek husz éves öccse, *Supiló* Jakab is. Az utóbbit a horvát zászló védelmében életveszélyesen megsebesítették a rendőrkardok. A rendőrség újabb tüntetésről fél.

IRODALOM ES MŰVESZET.

* Aradi szerző darabja Hódmezővásárhelyen.

Szendrey Mihály Hódmezővásárhelyen vasárnap este előadta a *Leányrablás* című népszínművet, *Nikolics* Döme aradi ügyvéd érdekesítő színdarabját. Ez a darab tudvalevőleg nagy sikerrel szerepelt már évek előtt az aradi színház műsorán s azóta előadta csaknem minden nagyobb vidéki színház igazgatója. A vásárhelyiek nagy érdeklődéssel néznek a premíer elő, melyen előrangú szereposztásban kerül színre a darab. A bemutatóra *Szendrey* meghívta a szerzőt is. Mint értesülünk, *Nikolics* Dömevel az alkalommal egy nagyobb aradi társaság rándul

át Hódmezővásárhelyre, ahol az illetékes tényezővel érintkezést fog keresni az arad-hódmezővásárhelyi színi-szövetség megerősítésére is. A kirándulásban résztvesznek: *Varjassy* Lajos helyettes polgármester, *Tedeshi* Viktor és *Tolnai* János dr. színiügyi bizottsági tagok, *Szalay* Arnold dr., *Benedek* Árpád, *Kopár* Ferenc és még többen.

* Egy új aradi csillag. Az Országos Színészegyesület tanácsa tegnap tartotta első ülését a szünet után, *Ditrői* Mór elnöklété alatt. A tanács elnök vizsgálót tartott oly gyakorlatosok felett, kik pótvizgára utasítottak, valamint olyanok felett is, akik a júliusi vizsgán akadályozva voltak a megjelenésben. Ez utóbbiak között volt egy aradi műkedvelő: *Kaszere Irma*, akiben a tanács oly népszínmű énekesnői talentumot fedezett fel, hogy annak kiművelésére ajánkozott. *Kaszere Irma* neve, mint ahogy Aradon még egyáltalán nem szerepelt, eddig ismeretlen volt. Kivülre még *Jankó* János, *Sándor* Margit, *Linz* Gizella, *Hódy* Sándor, *Galgóczy* Emília és *Takács* Andor álltak meg a színen.

* Új magyar darabok. *Beöthy* László Királysínháza az új szezonban a következő eredeti magyar darabok bemutatását tervezi:

Eldő-ádó. Regényes operett 3 felvonásban, írták: *Balla* Ignác és *Szini* Gyula; zenéjét szerzőzte: *Vinca* Zsigmond. *Szép Ilonka*. Dalfjáték 3 felvonásban, írták: *Szavay* Gyula és *Vagó* Géza; zenéjét szerzőzte: *Szabados* Béla. *A harang*. Legendás 3 felvonásban, írta: *Pásztor* Árpád. *Rikóci*. Dalfjáték 4 felvonásban, írta: *Bakonyi* Károly; zenéjét szerzőzte: *Kacsón* Pongrácz dr. *Csibészkirály*. Operett 3 felvonásban, írta: *Székely* Lajos; zenéjét szerzőzte: *Buttykay* Ákos *A császár katonái*. Dráma 3 felvonásban, írta: *Földes* Imre. *Csodaszép*. Operett 3 felvonásban, írta: *Márcel* Adolf; zenéjét szerzőzte: *Kern* Aurél. *Rikóci fia*. Színmű 3 felvonásban, írta: *Ravasi* Viktor. *Csukmát*. Dalfjáték 3 felvonásban, írta: *Rákosi* Jenő; zenéjét szerzőzte: *Kern* Aurél. *Jánoska*. Zenés vígjáték, írta: *Martos* Ferenc. *József*. Operett 3 felvonásban, írta: *Litzkó* Andor; zenéjét szerzőzte: *Hatényi* Albert. *Anarkista kisasszony*. Operett 3 felvonásban, írta és zenéjét szerzőzte: *Bokor* József. *Régi jó idő*. Operett, írta: *Martos* Ferenc; zenéjét szerzőzte: *Poldi* Ede. *Vízözön*. Látványos színmű, írta: *Csapreghy* Ferenc; zenéjét szerzőzte: *Sutojancovics* Jenő.

* *Delli* Emma megvált a színpadról. *T. Delli* Emma, a Nemzeti Színház ünnepi művésznője, akit az aradi közönség is ismer modern, nemes színjátszó művészeté révén, végleg megvált a színpadról ahova annyi forró fanatikusnak emléke fűzi. Az elmúlt szezonban igen keveset foglalkoztatva az igazgatóság s ez okból hátrózta el magát a Nemzeti Színház elhagyására. És miután más színházhoz szerződni nem kíván, végleg visszavonul a színpadól.

* Más színházakból. *Kolozsvár*ról írják: Az új színház szeptember 8-án megnyitására már nagyban készülődnek. Folytak a színpadi próbák *Harce* Ferenc két új darabjából is, amelyek egyenesen a kolozsvári új színház számára készültek. Az egyiknek *Színházavató* a címe, a másiké a *Bujdosók*; ez *Rákóci* rodostól fogásából van merítve. — *Szarvas*ról írják: *Farsas* Ferenc szabaddal színtársulatát fokozottan pártolják. A *Jeriko* falában *Markovics* Margitnak és *Könyves* Jenőnek volt sikere. — *Vasvári*ben a múlt héten *Szalkay* Lajos társulata kezdte meg szezonját. A társulat tagjai közül kiválóak: *Dános* Eliz, *Tábori* Frida, *Somló* Margit, *Dári* Bátor, *Szalkay* és *Szilgeti*. — *Micsey* F. György színtársulata legutóbb Nagymihályon játszott; a társulatnál mint koloratúrekesző szerepei *Scirma* Éva aradi származású színésznő. A társulat legközelebb a galíciai *Przemysl*-be is elmegy, tőlire pedig *Eperjesre*. — *Kunhegyi* Miklós színtársulata nagy pártolással mellett járul *Lippen*. *Kedvencel* a közönségnek *K. Molnár* Béla primadonna és *Rákosi* Giza naiva, az aradi színház volt tagjai.

A bukaresti botrány.

Az inzultált aradi hölgyek.

A konzul előadása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 5.

A magyar román lovagias affér dolgában kíváncsian várja mindenki a további fejleményeket. Az a pofon, amit *Kutcsera* osztrák-magyar konzul kapott Konstanzában, a nemzetközi jog megsértésének legtipikusabb és legsúlyosabb esete. Ebben a romániai városban egy román előkelőség durván inzultált két magyar honosnőt, mert hazájuk nyelvén beszéltek. Aztán mikor a konzuljuk hivatalos kötelességéhez híven védelmébe vette őket, őt is inzultálta, sőt a fölzigatott utcanéppel meg is verette. Világos dolog, hogy ennek az afférnak nem szabad nyomtalanul eltűnnie. Itt kettős sérelem történt. Egyrészt megsértették a diplomáciai testület immunitását, másrészt megsértették az egész magyarságot. És e kettős eseményt nagyon gyűlöletes színnel alapozza az a körülmény, hogy a sértető éppen a román kultúrigának az elnöke volt.

A külügyminiszter, hir szerint, erélyes jegyzéket intézett e tárgyban a román kormányhoz, de válasz még nem érkezett. Ennek a válasznak a legteljesebb elégteladásnak kell lennie. Így kívánja ezt a magyar nemzet becsülete, amely amugy is eléggé meg van már tépázva a külföldön.

A botrányos eset lefolyását *Kutcsera* Miksa konzul így adta elő a bukaresti *Adverul* című lap egyik munkatársa előtt:

— A két hölgy régi ismerősöm, *Wenter* a nevük és *Aradról* kerültek *Konstanzába*. *Gradisteanu* a piacér előtt tette a megjegyzést, de olyan hangon, és olyan modorban, a mely a hölgyeket vérgigérettel sértette. Mint a hölgyeknek régi ismerőse, de mint magyar-osztrák konzul is kötelességemnek tartom a hölgyeket, a kik mint magyar alattvalók jogilag is a védelmem alá tartoztak, megvédeni egy ilyen orvítadás ellen. Odaléptem *Gradisteanu* asztalához és a következő szavakat mondtam neki:

— Gyávaság két védtelen hölgyet így megtámadni!

Gradisteanu nem felelt semmit, hanem fizetett és távozott, én pedig nem törődtem vele tovább. Ugyanezen este a tengerparti korzón egy orvos barátommal padon ültünk, a mikor *Gradisteanu* odalépett élénk nekem esett és mielőtt védekezhettem volna, az arcomba ütött. Másodszor is ütni akart, de én az ütést kivédtem. Közben hátulról valaki bottal fejbevágot. Hangoztatnom kell még egyszer, hogy nekem föltétlenül igazam volt. Honfitársaimat akkor is megvédelmeztem volna, ha nem hölgyekről lett volna szó. Az egész esetről külföldben jelentést tettem a magyar-osztrák külügyl kormányának és meg vagyok róla győződve, hogy teljes elégtelést kapok.

A megsértett két magyar hölgy *Wenter* Gerő volt aradi, jelenleg ujaradi ügyvédnek felesége illetve leánya. *Wenter*nek két fia is van, akik közül az egyik határrendőrfelügyelő *Predeálban*, a másik pedig a diplomáciai pályán van és jelenleg a *Balkán* egyik államában, mint az osztrák magyar külügyminiszter kiküldötte, konzuli tisztséget visel.

MULATSÁGOK

(—) Luteránus bál. Szeptember hó 16 án, vasárnap, a Központi szálloda termelében, az aradi ág. hitv. ev. egyház új templomának felszentelése alkalmából zártkörű táncestélyt rendez. Jegyek a meghívó előmutatása mellett válthatók: Fejér Gyula, Marech Gyula és Réthy Viktor üzleteiben. Személy-jegy 2 kor., család-jegy 4 kor. A hölgyeket a rendezőség kéri egyszerű nyári ruhában megjelenni. A tiszta jövedelmet a templomépítési-alap javára fordítják.

Farkas Pali hegedűje.

(Ha a cigány gavallér.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 5.

Érdekes pört tárgyalt ma a budapesti büntetőbíróválasztó bizottság. A vádlott egy magánhivatalnok volt, a panaszos pedig Farkas Pali, az ismert nevű cigányprimás, aki pár évvel ezelőtt tüntetett fel, amikor százszor egymásután eljátszotta a Vígyszínházban Herceg Ferenc Ocskay Brigádosának szer-nadját. Ennek a szép kuruc dalnak művészes előadása emelte az elsőrangú primások sorába Farkas Palt, aki különben nemrégiben Aradon is járt és itt zeneszó mellett megkoszorúzta a Szabadságszobrot.

Érdekes volt a mai per azért is, mert kivételesen a primás volt a panaszos. Ne értsen senki se félre, legkevésbé Farkas Pali, a kiváló hegedűs. Az ő korrektségéről teljes mértékben meg vagyunk győződve és nem hisszük, hogy valaha is dolga lett volna a bírósággal. Nem ő rá áll ez, hanem általában a cigányprimásokra, különösen azokra, akik résztint, mint „királyok“, résztint mint „atyáistenek“ szerepelnek a nagy bohémiában. Ők azok, akik dacára nagy gavallériájuknak és annak az előkelő modernnek, amelylyel az életben viselkedtek, sokszor dolguk akad a bíróságnál, persze csak apró cseprő ügyekben, amelyek holmi testi sértésekkel vannak kapcsolatban. Néha ugyan akad egy és más súlyosabb ügyük is, mint például a kaució sikkasztás vádja, amelyet furfangos kávéosok eszeltek ki megrontásukra, amelyből azonban minden esetben tisztazzák magukat. Szó a mi szó, csak azt akarjuk mondani, hogy előkelő cigányprimás panaszosképp olyan ritkaság, mint a fehér holló, vagy mint száz korona a hónap végén. És hogy Farkas Pali mégis mint panaszos állott a bíróság előtt, az az ő nagy dicsősége, amelyet bizonyára irigyelnek bohémiában. A mai tárgyalásról különben alábbi tudósításunk szól:

Két évvel ezelőtt Farkas Pali cigányprimás K. Imre hivatalnok családjánál töltötte a karácsony estét. A vendéglátó házigazda lekötötte a szívessege jókedvre hangolta a cigányprimást s elővéve hegedűjét, egymás után eljátszotta a szebbnél szebb magyar-nótákat, amelyek magát Farkas Palt is elragadták. Ekkor történt, hogy a primás egyszerre csak odafordult a házigazdához:

— Tudod mit Imre, ezt a hegedűt a mai nap emlékére neked ajándékozom!

K. Imre elfogadta az ajándékot Farkas Paltól, aki teljes ötnegyed évig nem is követelte soha vissza hegedűjét. Ez év januárban azonban visszakérte azt, de akkor már a hegedű nem volt meg, mert K. Imre nem lévén zeneértő ember, az értékes hegedűt eladta. F. Pali erre feljelentette sikkasztás miatt s a büntető járásbírósa el is ítélte K. Imrét ezért 20 kor. pénzbüntetésre, dacára annak, hogy azt vitatta, hogy neki joga volt a hegedűvel szabadon rendelkezni, mert azt ajándékba kap-

ta. — A vádlott felebbezvéen, ügyét ma tárgyalta másodfokban a törvényszék felebbeviteli tanácsa s dr. Mózes László védelme után megsemmisítve az első bíróság ítéletét, K. Imrét felmentette a sikkasztás vádja alól, mivel valószínűsítve látta az ajándékozás tényét.

Az első minisztertanács.
A kiegyezés kérdése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 5

Ma délelőtt tíz órakor tartotta — amint budapesti tudósítónk jelenti, — a Wekerle-kabinet a nyári szünet után való első minisztertanácsát, melyen Kossuth Ferencen kívül, aki még Herkulesfürdőn időzik, a kormány valamennyi tagja jelen volt, csak Jekelfalussy nem. A minisztertanácsról, mely másfél óráig tartott, a kormányhoz közel álló oldalról ezeket jelentik:

A mai minisztertanácson egész sora a fontos ügyeknek került megvitatásra, de a kormánynak a legnagyobb gonddal a kiegyezési tárgyalások küszöbön álló megkezdéséről kellett tanácskoznia. Eddig a tanácskozások megindulása határozott terminushoz nem volt kötve, még kevésbé ismeretes azoknak terjedelme és tulajdonképpeni tárgya. A két állam közjogi viszonyának revíziójáról egyelőre ma nem is volt szó. Most a gazdasági kiegyezés előkészítése folyik.

A két kormány beírte még azzal, hogy a Széll-Körber-féle kiegyezés keretében végzett tanulmányokat és előmunkákat, a vám- és kereskedelmi kérdések dolgában is azonban új követeléseket állítottak fel mindkét oldalról. Természetes, hogy Wekerle és Beck már első találkozásuk alkalmával nem bocsátkoztak érdemi tanácskozásokba. Előbb elvi kérdésekben keresnek megegyezést s ha ez sikerül, akkor következnek a szakreferensek tanácskozásai, melyeknek eredményét a szakminiszterek, majd a minisztertanács fogja felülbírálni s csak ha mindez szerencsésen elmúlt, kerülnek a javaslatok a parlamentek elé. Ebből is kitetszik, hogy ez éppen nem könnyű és gyors ügy s eddig is nagyon összebogozódott.

A Wekerle-kormány közölte azt a szándékát, hogy az Ausztriával való viszonyt kereskedelmi szerződés formájában, ideális autonóm magyar vámtarifa felhasználásával oldja meg, hogy legalább a formát megmentse. Az osztrák miniszterelnök pedig itt megragadta az alkalmat, hogy a többsége támogatását a választási reform kérdésében biztosítsa s visszavonta az osztrák parlament előtt fekvő összes gazdasági javaslatokat. Így fest most a kiegyezés kérdése, melynek megoldása felé a mai minisztertanács megtette az előkészítő lépéseket.

A tanácskozásról eddig lényegesebb részlet nem szivárgott ki, de éppen a legjobban informált körök biztosítanak arról, hogy tulságosan vérmes reményeket a kormány akciójához fűzni nem szabad.

Más forrásból jelentik: Mint értesülünk, sem a magyar, sem a közös jövő évi költségvetés nem került tárgyalás alá, hanem csak folyó ügyeket tárgyaltak és pedig az Ausztriával kezdődő kiegyezési tárgyalásokat és a szerb

vámháborút. A minisztertanács azonban konkrét határozatot nem hozott.

Bécsből táviratozzák: A *Neue Freie Presse* ma esti száma közli, hogy a magyar és az osztrák kormány között a kiegyezési tárgyalások komolyan megindultak. Az osztrák miniszterelnök ma a szakminiszterekkel Ausztria Magyarország kapcsolatának és viszonyának valamennyi kérdéséről, tanácskozott, hogy ezekről Beck báró határozott képet nyerjen és hogy a kiegyezés minden egyes szakkérdésében elfoglalhassa az osztrák kormány álláspontját. Beck báró szeptember hó 8-án Budapestre utazik, hogy meglátogassa magyar kollegáját és hogy a személyes tanácskozás útján bevezesse a kiegyezési tárgyalásokat.

Plátói szerelem
a házasságban.

(Apáca-asszonyok és szerzetesférjek.)

Arad, szeptember 5

Egy budapesti újság apróhirdetése között, egy napon, a Házasság rovatban ez a két apróhirdetés jelent meg:

Plátói szerelemmel beérő férfihez feleségül monne intelligens urileány, hozományjal rendelkezik. Levélben bővebb fölvilágosítás. Titoktartás biztosított. Leveleket e hirdetés száma alatt a kiadóhivatal továbbít. 27.66

Plátói szerelemmel beérő vagyosos művelt leányt nőül venne fiatal ügyvéd. Titoktartás biztosított. Csavis teljes című ajánlatokra reflektál „Ideális barát“.

27183

Ha ez nem különös esete a véletlennek, akkor bizonyosan a Plátói szerelem terjesztő egyesület, vagy a *Le az anyaggal!* liga tehette közé. Egy leány, aki plátói szerelemet kíván a házasságban, és egy fiatal ember, aki plátói szerelemet ajánl, ezek, ugyilátszik, a legmodernebb házasságok közé fognak tartozni.

A dologgal jó lesz foglalkozni, amíg az egészen megszokottá válik, s amikor a m. kir. statisztikai hivatalban állását veszíti az a hivatalnok, aki a születéseket tartja számon. Az udvariasság mindenestre a hölgy apróhirdetését teszi az első sorba.

Tisztelet nagyság, aki résztint hozományjal, résztint intelligenciával rendelkezik (vajjon e kettő közül melyik fogja a jövőd férjét megvigasztalni a plátói szerelemért?) — ön előtt bizonyára roppantul tetszett a Vasgyáros nagy jelenete, amelyben Derblay Fülöp, a szentimentális vasiparos, azt mondja ne-jének:

— Ez az ön hálószobája, ez itt — balról — az enyém. Egymás mellett fogunk élni, anélkül, hogy bárminő közösség lenne közöttünk.

Es így tovább. A vasgyáros, különösen pedig neje később enged a negyvennyolcóból, de ez, önként, úgy látszik, nem változtat a dolgon.

Valami hiperideális fogalomnak látszik a plátói szerelem, pedig csak a lémet erkölcsifőzőfü soknak szemforgató hóbortja. Annyit jelent: hogy csapjunk és ösnyáink, kezdve Adámtól és Évánól, a rossz hírű emberpartól, az anyag bárdolatlan rabjai, durva élvezet k hajhászai, alacsonylelkű emberek, Eros ordináré soldosai voltak. S az új, tuifinomul. világ: azok fogják megteremtteni, akik az eleganciát és hűdegvért a házasságban is a legvég-ső határig érvényesíteni tudják. A férj ugyan férj lesz, de egyébként alig van több joga, mint bármelyik más idegen urnak. „Uram — asszonyom,“ és — ahogy a költő mondja — semmi csók, és semmi mámor és semmi szerelem. Már tudoi ilik a mi nem plátói. Milyen szép! A mikor a papok és apácák cölibátusa ellen harcolnak, akkor

be akarják hozni a cölibátust — a házasságon belül!

A II. számú apróhirdetésre röviden ennyit. Az illető ur valószínűleg inkább ügyvéd, mint fiatal. A házasság üzletét új alapon ajánlja. A nő adjon: ifjúságot, vagyont, műveltséget, és ad a nőnek nevet, társadalmi állást — és plátói szerelmet. Hiszen a leányok annyira nehezen adhatók férjhez, hogy a házasság rendes tápláléka helyett beérk az aludtejjel. Az „ideális barát”-ban azonban, aki az apróhirdetést közzéteszi, remélhetőleg lesz üzleti méltányosság is, és nem fogja követelni a feleségétől, hogy a plátói szerelem mellett — hü is legyen.

A halál városa.

(A terroristák működnek. — A reszkáló rendőrök. — A kihalt város. — Szabad a rablás!)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5.

Nagyon komor színekkel festi B. W. Norregard, az ismert angol újságíró a varsói helyzet képét. Ostromolt városhoz hasonlít Varsó — írja Norregard. Mindenütt katonákba ütközünk. Kisebb csapatok minden utcákon állanak, lovasok cirkálnak a középületek, a parkok bejáratai előtt, a piactereken és a bérkocsi állomások körül. Minden rendőr mellett két-három fegyveres katona őrködik. Az emberek nyugtalanok, arcukon visszatükröződik a feszült várakozás kifejezése, amelyből kiolvasható, hogy senki sem érzi magát biztonságban és állandóan valami rémes dolognak bekövetkezéséről tart. A kezek görcsösen szorongatják a karabélyt és a puskát. Nem zárt csapatban menetelnek, hanem egyes sorokban, két-két ember megy egymásután az út két oldalán. Így kevesebb kárt tehet egy-egy fölrobbant bomba.

Aki az egyes rendőrök arcvonásait megfigyeli, az félelmet és szánalmat érez egyszerre. Az egyik látszólag közömbösen és szórakozottan néz maga elé, a másik zord és kemény kifejezést erőszakol magára, de emögött az álarc mögött, amelyet csak nehezen tudnak megtartani, a szemek és a száj körül ott cikázik a félelemnek mindent lenyűgöző érzése, a haláltól való rettenetes félelem. Éjjel-nappal, amint őrhelyükön állanak, a halállal néznek farkasszemet. Azok között az ezrek között, akik elhaladnak mellettük, közeledik feléjük és számtalan alakban közelíthet meg, mert a terroristák, akik mindenkit, aki uniformist visel, halálra keresnek, ép úgy viselhetik a magasrangú hivatalnokok egyenruháját, mint ahogy a szegény paraszt gunyájában is eléjük toppanhatnak.

A rendőr merénylőivel szemben csaknem teljesen védtelen. Ők ki tudják lesni az alkalmas pillanatot, hogy kiszemelt áldozatukat biztosan találják, és azután gyorsan eltűnjenek a tömegben, amely megóvjá őket az üldözéstől. És a szegény rendőr nap nap után látja és hallja, mint pusztulnak mellőle társai.

Tegnap ismét meggyilkoltak egy rendőrt. Két tisztos külsejű idősebb hölgy közelgett az utcán, egy körülbelül tizenhat éves ifjú pedig, aki mögöttük ment, hirtelen kettőjük között kinyújtotta a kezét, a fegyver eldörrent és a rendőr holtan rogyott a földre. És a merénylő eltűnt. Ez a sors naponta érheti a rendőrt!

Míg a politikai gyilkosok kizárólag a hivatalnokok ellen fordulnak, a többi gonosztévők állandó rettegésben tartják Varsó lakosságát. A rendőrségnek nincsen hatalma, tehát a rablók és tolvajok az urak. Ezeknek a gonosztévőknek a legnagyobb része 16—18 éves

ifjak, akik hihetetlen vakmerőséggel rabolják ki a város legforgalmasabb helyein a járókelőket épp úgy, mint a bankokat és üzleteket. Gyorsan cselekszenek és a revolver mindig kezük ügyében van. Áldozataiknak pedig nincsenek fegyvereik, hiszen a rendőrség, ha valakinél revolvert talál, egyszerűen becsulja az illetőt.

A rettenetes gaztettek, az élet és a tulajdon jog bizonytalansága, az egész vonalon mindjobban terjedő anarchia, a máskor oly vidám városi életet teljesen megszüntette. A város ősrégi utcáin levő szobrok, valamint az új gyönyörű utcák még mindig a forradalom előtti képet tárják eléink; mégis úgy tűnt föl előttem, hogy a lakosság állandó félelem között él és az oly nagyon barátságos város egy unalmas és kihalt kis fészek benyomását kelti az ott megforduló idegenben.

Forradalom előtt Varsó a derült és lázas életnek volt színhelye, az utcák, amelyeken tömegek hőmpölyögtek, valóságos csongtek a vidám asszonyok és leányok hangos kacagásától. Ejszakánként mindenhol zene és egyéb mulatság volt és a ritmikus lengyel szavaktól hangzó légben látható és érezhető volt az öröm és jókedv. És most? Bizony az utcák már este tíz órakor teljesen kihaltak. Nappal is csak azok mennek ki, akiknek feltétlenül dolguk van. A „Belvedere park” gyönyörű fasorában, ahol más időkben Varsó előkelősége korzózik, manapság csak egy-két ember jár, meghúzódva a fák árnyékában és arcukról a kétségbeesés és fájdalom jelei tükröződnek vissza.

A véres országból. Ujabb bombamerénylet.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 5.

Stolipin miniszterelnök közreadta reformtervezetét, amely valóban liberális és őszintén népboldogító intézményeket tartalmaz. Így nagyszabású agrárreformokat tervez, munkásbiztosítást és a népiskolák ügyének rendezését. De ha tiszter ilyen népboldogítók volnának is Stolipin tervei, a forrongó orosz közvéleményt nem fogják megnyugtanni, mert a jelenlegi reakciós kormányforma mellett mind a népboldogító intézmények csak írott malasztok maradnak. A titkos forradalmi bizottságok tovább dolgoznak és működésüket a legveszedelmesebb térre vitték át: a hadseregbe. Itt nagy hódítást tesz a forradalmi eszme; így legutóbb is Odesszában szigorúan szervezett forradalmi szövetséget fedeztek föl és pedig a tisztikarban. Tizennégy tisztet és egy ezredorvost letartóztattak. Amint a lefoglalt irásokból kiderült, az volt a programjuk, hogy az összes főlebbvaló tiszteket kivégzik. Szibériában is mindennapiakká válnak a katonai zendülések, amelyek nyílt harcokban törnek ki.

Mai távirataink:

Berlin, szeptember 5. Rigából e hó 4-iki kellellettel jelentik a Voss. Ztg.-nak: Egy közúti vasuti kocsis ellen, mely a még mindig tartó sztrájk miatt mint kiegészítő kocsis rendőri fedezet alatt közlekedett, tegnap este bombát dobtak. Egy utas halálosan, egy rendőr kevésbé veszélyesen megsebesült. Egy rendőrtisztet a robbanás ereje ledobott a kocsiról és a kocsit összetörte.

Pétervár, szept. 5. A forradalmi szocialisták központi bizottsága hirdetményt tett közzé, amely azt mondja, hogy Minn tábornokot a forradalmi szocialisták a repülő északi csoport ítélete folytán ölték meg.

Pétervár, szeptember 5. A minisztertanács tegnapi ülésében elhatározta, hogy kormánykommünikét tesz közzé, mely szerint azok a hírek, hogy a kormány a kozákcsoportok tulajdonát képező földbirtokot konfiskálni és a parasztok között felosztani akarja, rosszakaratu elemek koholmányának jelenti ki, amelynek az volna a célja, hogy a kozákcsoportoknál nyugtalanságot idézzon elő és azok hagyományos hűségét a trón és haza iránt aláássa. A kommuniké arra figyelmeztet, hogy a kozákcsoportok földjei császári ukázok által örök időkre adományoztattak és azokat fölük elvenni nem lehet. Az agrárreform keresztülvitelénél a kormány, mint azt már többször megállapították, a magánföldbirtoknál azon alapelvet tartja fenn, hogy ahhoz hozzányulni nem lehet. A minisztertanács továbbá kijelentette, hogy az egyes miniszteriumok programjukat minél előbb terjesszék elé. Egyes miniszterek kijelentették, hogy az ő programjuk már ki van dolgozva és már legközelebb előterjesztetik. Végül a minisztertanács megadta a zsidóknak azt a jogot, hogy alsóbb és középső iskolákat általános alapon létesíthetnek.

Pétervár, szeptember 5. A diktura tervet ugylátszik egyelőre elejtették. Stolypin egy közvetlen hozzáintézett kérdésre kijelentette, hogy a cár a katonai diktaturát most nem akarja felállítani.

Varsó, szeptember 5. A városban óriási mértékben folyik a házkutatás. Az utcákon állandóan razziákat tartanak és naponként több száz embert hurcolnak a börtönbe. A rendőrség megtiltotta, hogy egy bérkocsiban kettőnél többen üljenek. A városban általában olyan a helyzet, hogy a lakosok egy része egyáltalán nem megy ki az utcákra.

Varsó, szeptember 5. Az elmúlt éjjel hat órától katonák agyonlőtték a várbörtön igazgatóját. Azután kifeszítették a cellák vasajtaí és a forradalmi szervezet ötvenhat tagját kiszabadították.

Felfüggesztett aradi tanár. Visontay Kálmán fegyelmije.

(A pörökbevétele vége.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 5.

Az aradi tanári karnak szenzációja van. Az aradi főgimnázium egyik tanárját, Visontay Kálmánt a vallás- és közoktatásügyi miniszter felfüggesztette állásától, még pedig nem hivatali működése, hanem magánéletéhez tartozó ügyei miatt.

Visontay Kálmán mintegy ötödfél esztendeje került Aradra Ungvárról, ahol az állami főgimnáziumban rajztanár volt. Aradon is ilyen minőségben működött s hivatalos elfoglaltsága mellett még festőiskolát is tartott fenn. Alig volt azonban egy esztendő aradi lakos, máris tömérdek emberrel került ellenséges viszonyba. Elsősorban az aradi művészek kis csapatjával került összeütközésbe. Ez azonban egyelőre csak szelidebb ellenségeskedésekre vezetett. Kis vártatva azonban megindult az élesebb harc, amelyre Visontay kíméletlen módra adott okot.

Mintegy három esztendeje került a nyilvánosság elé Visontay első kinos ügye. Valami

galáns kalandból kifolyólag történt, hogy egy aradi fűrdőtulajdonos *telleg inultálta* a tanárt. Az eset nyilvánosságra került, a mi legkevésbé sem növelte a tanári tekintélyt a Visontay tanítványai előtt. Miután azonban minden újság három napig tart, ennek az ügynek a hullámai is elismutak, annál is inkább, mert az illető fűrdőtulajdonos Visontay hosszas kérésére oly értelmű nyilatkozatot állított ki számára, amelyben kijelentette, hogy az inzultus nem történt meg.

Allig csillapodott le az így felkavart érdeklődés Aradon, egyszerre lábrakapott az anonim levelek dívatja. Hogy a rendesen gyalázkodó, piszkolódó tartalmu irkafirkák kitől eredtek: nem tudhatni. Annyi azonban tény, hogy Visontay ebbe az ügybe is belesikerült, miután nyílt levélben, hírlapi uton vádolták meg azal, hogy a névtelen leveleknek *ő az írója*. A dologból pör lett, mely még ma is folyamatban van.

Kisvártatva Visontay egy társaságban becsületsértő és rágalmozó megjegyzéseket tett egy ismert aradi festőre, akinek a kijelentések fülébe jutottak s aki *négy rendbeli becsületsértésért és rágalmozásért* pörölte be Visontayt. Ez az affér még el sem intéződött, mikor egy másik aradi festő az időközben elhunyt nagy művészről, Böhm Pálról cikket írt az *Aradi Közlöny* hasábjain, leközölve Böhmnek egy hozzá intézett levelét is. Visontay erre nyíltan meggyanultotta az illetőt, hogy *Böhm levelét hamisította*. A dologból természetesen rágalmozási pör lett, amely még most is folyamatban van.

Ea azonban nem volt elég az üdvösséghez. Visontay valami apró kellemetlenkedésből kifolyólag házlurával, Sebessy Ferenc asztalosmesterrel is összezdődött. Revolverrel fenyegetőzött, kitasította Sebessyt, sőt magánlaksértésért be is pörölte. Az afférből hosszadalmas nyílttéri harc keletkezett, melynek során a fűrdőtulajdonossal történt összeütközés is felelevenítődött. Visontay közölte a fentebb említett nyilatkozatot, mire Sebessy nyolc szemtanu aláírásával ellátott nyílttéri közleményben bizonyította, hogy a dolog tényleg megtörtént. Szóval a gimnazisták közt nagy volt a gaudium, a tanári kar pedig igen kényelmetlenül érezte magát a nagy közönség előtt lefolyt tollharc folytán. Mindezekhez az ügyekhez még hozzájárult néhány becsületsértési pör, amelynek szenvedő alanya Visontay Kálmán volt.

A tömegesen megindított pöröket az aradi törvényszék egyesítette s a királyi ügyészség hosszas vajadás után vádiratot adott a bőven össze-visszapörölt tanár ellen. Visontay a vádirat ellen kifogásokat adott be, a vádtanács azonban elutasította a kifogásokat. A vád alá helyezett ember a jogorvoslat minden módját kipróbálta, de hiába: a vád alá helyezés *jogorvos lett*.

A középiskolai törvény azonban kimondja, hogy az a tanár, aki büntető vizsgálat alatt áll, vagy aki jogerősen vád alá van helyezve, állásától azonnal felfüggesztendő s a bűnügy végleges letárgyalásáig az ifjuság tanításában nem vehet részt. A nagyváradi főigazgatóság tehát hivatalból tudomást szerezvén a vád alá helyezésről, jelentést tett a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak az esetről. A jelentés elintézése nemrégiben érkezett le Aradra: *Visontay Kálmánt a miniszter állásától felfüggesztette*.

Visontay már a javítóvizsgákon sem vett részt. Helyettesítésére, mintán a tanév már megkezdődött, valószínűleg a legközelebbi napokban új tanárt kap a főgimnázium.

Mocsáry Lajos röpirata. A függetlenségi párt ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 5.

Nagy várakozással nézett a politikai közvélemény Mocsáry Lajosnak, a régi függetlenségi párt elnökének legújabb röpirata elé, amely tegnap hagyta el a sajtót. Mocsáry tudvalevőleg azok közé tartozik, akik nincsenek megelégedve a jelenlegi alakulással és a kormányzati politikában, valamint az óriási többségben levő függetlenségi párt magatartásában nagy veszélyt látnak a nemzet jövőjére.

Mocsáry ezt az álláspontját már hetek óta hangoztatja és erős hangú vezércikkekben támadta a kormányt, kimutatván, hogy mily nevetséges és félszeg helyzetbe jutott a függetlenségi párt. Tegnap megjelent röpiratában is a függetlenségi párt helyzetével foglalkozik behatóan, kimondván azt az erős szentenciát, amelyet a függetlenségi eszme hívei közül elsőnek Lengyel Zoltán hangoztatott, hogy t. i. a függetlenségi párt belső ökonomiája teljesen az elhallgattatásra van berendezve.

Az élesen megírt röpirat, természetesen nagy feltűnést keltett a politikai körökben, különösen a függetlenségi pártban, amelynek a jelenlegi helyzettel elégedetlen elemei örömmel fogadják Mocsáry csatakiáltását és noha a pártfegyelem által kötve vannak, mégis hangosan kifejezést adnak a röpirat tendenciája fölött érzett örömlüknek. Hogy a röpiratnak nemcsak fő színes hatása van, hanem komolyabb változásokat hord méhében, arról már Mocsáry akciójának megkezdése óta sugdosnak a függetlenségi pártban és most, hogy a röpirat megjelent, nyíltan beszélnek egyes kiválásokról, amelyek már a legközelebbi jövőben, valószínűleg az új parlamenti ciklus megkezdése előtt be fognak következni.

Egyik legérdekesebb része Mocsáry röpiratának az alábbi passzus:

A függetlenségi pártélet belső ökonomiája teljesen az *elhallgattatásra* van berendezve. A párt elnöke miniszter, ő hívja össze az értekezleteket, mikor jönnek találja s terjeszt azoknak elébe, ami neki tetszik; ő mondja ki a határozatokat, különösen hangsúlyozva bizonyos alkalmakkor, hogy ezt, vagy amazt „az előző székbeli mondja ki”, mintha az ilyen enunciaciónak valami különös babonás ereje volna. Ezen Kossuth és miniszter által „előzők” értekezletek azt a rajtot juttatják az ember eszébe, melylyel Pnaedrusnak a koncon való osztózásról szóló meséjét szokták illusztrálni. Az első rész engem illet, szól az előző oroszlan, *primam partem ego tollo, nominor quia leo* (mert engem Kossuthnak hívnak); a vége pedig az értekezletnek azon „előző székbeli tett kijelentés”, hogy az oroszlan nem javasolja senkinek, hogy az utolsó darabot is magának követelje. Nem a *koncáról beszéllek, csak arról*, hogy az előzőknek föltétlenül igazának kell lennie. A miniszteri pártelnökség minden módon egy anomália, a pártértekezlet bizalmas és fesztelen jellegét megsemmisíti; tovább vagyunk vele a mamelukrendszerben, mint maga a mamelukpárt volt, mely legalább a formát és dekórumot megtartotta az öreg Podmaniczky személyében.

A jövőre nézve a következőket mondja a röpirat:

A függetlenségi pártnak az volna a teendője, hogy hangoztatja feltétlenül minden arra való alkalmakkal a fentartott függetlenségi elveket, intézze el minél előbb azt, amit a pártum, az azt a választások után elfogadott nemzet, valamint a trónbeszéd ennek az országgyűlésnek feladatául kitűzött, meneküljön minél előbb abból a lealázó helyzetből, melyben ez az országgyűlés van. Bekövetkezhetik az is, hogy az udvar nem lesz hajlandó a kitűzött terv

szerint a befejezett munka után ezt az országgyűlést fölőszlatni, mint amely annyira meg van szelidülve, hogy mint az osztrák szójárás mondja, kézből eszik (frisst aus der Hand), akkor is jelentse ki a most együttlevő függetlenségi párt, hogy eddig és nem tovább, mi teljesítettük becsületesen a fegyverszünet stipulációit, ha a fegyverszünet után béke nem kell, akkor most már szabadkézzel dolgozunk. Akár az új választásokból eredő, akár a tényleg meglevő függetlenségi többség jelentse ki, hogy a félbemaradt küzdelmet folytatni van elhatározva. De ne a vezényszó politikával álljon ismét elő, hanem helyezkedjék határozottan a régi függetlenségi program álláspontjára, követelje mindenekei között a magyar hadsereget s az 1867. XII. törvénynek aszerint való revízióját. Ez sem jelent rögtöni szakítást, feliratokat és leiratokat lehet váltani, ami alatt a nagy kérdés tüzetes, alapos megvilágítás elébe kerül: ha állandó, konok visszauyasításra talál, akkor tegadjon meg a függetlenségi többség ujancaot és adót, hadd jöjjön ha jönni kell, az az abszolútizmus!

Kormányzati körökben tagadják ugyan, de valószínű, hogy Mocsáry röpirata egy alakulóban levő új függetlenségi pártnak a preludiuma.

Második rendkívüli kiadás.

Kalmár Antalt megint elítélték.

Három havi fogház.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 5.

A budapesti esküd. bíróság két és fél évvel ezelőtt egy közjogi és történelmi mű ügyében tárgyalta, melynek szerzője Kalmár Antal dr. volt, aki Beksics Gusztáv egyik közjogi munkájának kiigazítására írta meg ezt a könyvet *Beksics Gusztáv történelmi és közjogi írása* cím alatt. A könyv tartalma miatt a kir. ügyészség pörbefogta dr. Kalmár Antalt a trónöröklés rendje elleni izgatás, királysértés és a királyi ház tagjának megsértése címén. A megtartott esküdszéki tárgyaláson az esküdtek Kalmárt csupán a királysértés sajtóvétségében mondták ki bűnösnek s ezért a bíróság három havi fogházra ítélte s e rendelte a könyv *inkriminált részének elkobzását*. Ez meg is történt. Miután Kalmár büntetését kitöltötte, pörbefogott művéből egy második rendkívüli kiadást rendezett Rényi Károly kiadójával együtt. Ezen második kiadáshoz először írt s ezen előszóban leközölte az ügyészi vádiratnak azt a részét is, amely az ítélettel sújtott első kiadásban bíróság elkobozta ni rendeltetett.

Az ügyészség ezen *Kalmár Antal elkobzott közjogi könyve* címet viselő második kiadást is pörbe fogta az 1848. XVIII. t. c. 27. §-a utköző sajtóvétség miatt. A kir. törvényszék előtti főtárgyaláson dr. Kalmár Antal azzal védekezett, hogy ő az 1848. XVIII. t. c. 14 §-a alapján, mely megengedi a törvényhozás által alkotott tesületek határozmányána, végzéselnek hiv. szellemben való közlését, fejjogosítva érezte magát az inkriminált részek újbóli leközlésére s így nem is büntethető. Rényi Károly nyomdász, mint kiadó pedig azt vitatta, hogy ő az ügyészi vádiratot nem látta s így fogalma sem volt arról, hogy egy ítélettel sújtott elmeművet nyomtat ki újra. A törvényszék elfogadta a vádoltnak védekezését, s tekintettel arra, hogy az új könyv nem azonos a bíróság által királysértőnek deklarált művel, mert az inkriminált részek hiányoznak belőle, — mindkét vádlottat a sajtóörvény 14 §-a értelmében *felmentette*. A felmentő ítélet ellen az ügyész felebbezett, de a kir. ítélőtábla az elsőbíróság ítéletét indokainál fogva helybenhagyta.

A főügyészség felebbezvén, ma tárgyalta ezt az ügyet végső fokban a kir. Kuria *Bernáth Géza* másodelnök elnöklése alatt *Zarnai János*

bíró előadása alapján. A kir. Kuria hosszas tanácskozás után a Bp. 385. 1. a) és c) pontjai alapján bejelentett semmiségi panasz alaposnak találván, a két alsófoku ítélet megsemmisítésével, mindkét vádlottat bűnszéknek mondotta ki az 1848: XVIII. t. c. 27. § ába ütköző sajtóvétségben s ezért mint tettes társakat Kalmár Antalt 3 havi, Rényi Károlyt pedig egy havi államfogháza ítélt. A kir. Kuria indokolásában kimondotta, hogy a jelen esetben az alsófoku bíróságoknak téves az a felfogása, hogy a vádlottak a sajtótörvény 14 §-a alapján nem büntethetők. A vádlottak a marasztaló ítélettel sújtott elméüvet dacból közölték le újra, még pedig egy ügyészi vádirat alakjába burkoltan.

HIREK.

Szeptember.

Arad, szeptember 5.

Igen, már szeptemberbe' volnánk,
A zöld is kopni kezd a fán,
Fut az idő, ma már szeptember,
— Tegnap augusztus volt csupán. —

Tavaly is így volt, az időnek
Már régi rossz szokása az,
Hogy észre fordul néha-néha,
Es nincsen mindenkor tavasz.

Es nincsen mindig nyári hőség,
Nem mindig sima ám az út,
Van néha bu, szerelmi bánat,
Van néha gége- s börgyurat.

Mit ér, hogy pompáznak virágok,
Mit érnek édes illatok,
Ha minden illatnál erősebb
Az orr- s a nyálkahártyalob.

Mit ér a csók, a lányka esője,
Mit ér az édes valomás,
Ha tüszentés szakítja félbe,
Mert szeptemberben így szokás.

Mit ér a bágyadt hangulat ma,
Az őszi s az őszi fellegek,
Mit ér a vers, mit róluk írnak,
Ha elszavalni nem lehet.

Bajunk ilyenkor van tömérdek,
Mindenből ad nekünk az ég,
Hurut, katarrhus, sorvadás van,
Csak zsebkendőnk sz nincs elég.

— **Boszniai magyar ezredek háborúsága.** Hercegovina egyik helyiségéből, Nevezinéből írják, hogy ott a múlt héten véres összeütközés volt a 82-ik gyalogezred egy zászlóalja és a 11-ik gyalogezred legénysége között. A két ezredbeli legények vad dühvel rohantak egymásnak és ütlegelni kezdték egymást. Verekedés közben egy 82-es baka fegyvert ragadott és három lövest tett a másik ezred legénységére. — Mind a három lövés talált. — Egy katona, akit a golyó homlokán ért, nyomban meghalt, ketten pedig súlyosan megsebesültek. Mindkét ezred parancsnoksága szigorú vizsgálatot indított a verekedés ügyében. A 82-ik gyalogezred legénysége tisztán székely fiukból áll.

— **A kuriai bíraskodás reformja.** Mint említettük, az igazságügyminiszter a képviselőválasztási ügyekben való kuriai bíraskodásról szóló új törvényjavaslat tárgyalására ankétet hívott össze, amelyre meghívta a magyar jogászvilág kitűnőseit. A meghívottak között van Gyomai Zsigmond dr. fővárosi ügyvéd, a „Jogállam” kitűnő szerkesztője is.

— **Mexikó forradalom előtt.** *Newyorkból* táviratozzák: *Mexikóban* minden órában várják a forradalom kitörését. A hatóságok a bányászhelyiségekben összeesküvéseket fedeztek föl. Kiderült, hogy a munkásokat forradalomra és a szomszédos városok megtámadására izgatták és hogy negyven mexikói városban szervezték a forradalmat.

— **Az automobil omnibusok és az aradi vaggongyár.** A város által hirdetett automobil-omnibusz szállítása iránti pályázat tudvalevőleg eredményes volt, amennyiben számos ajánlat érkezett be a tanácshoz. Az ajánkozó gyárak azonban valamennyien külföldiek. Magyarországon ugyanis eddigelé nincsen automobilgyár. Ilyképen ha a pályázatot bármelyik ajánkozó nyeri is el, a magyar iparnak semmi haszna nincsen belőle. Ennek meggátítására, mégis volna egy expediens. Habár automobilgyár nincs is Magyarországon, de az aradi vaggongyár képes a kocsi felépítményét elkészíteni, ami nagyobb összeget jelentene a magyar ipar számára. A vaggongyár már be is adta a városhoz kérvényét, amelyben a felépítmények elkészítésére megbízatást kér. A kérvényt nincs módunkban részletesen ismertetni, mert *Virág* Lajos főmérnök ennek kiadását megtagadta, azzal az indokolással, hogy ez hivatalos tétel.

— **Borzalmas szerencsétlenség.** *Aschból* táviratozzák: *Prokupek* főmérnök, egy vasutépítés vezetője ma éjjel *Rattport* forgalmi mérnökkel és még két munkással egy pályakocsin az épülő vonalon ment, amikor mögöttük két munkakocsi közeledett. A munkakocsik nekimentek a két pályakocsinak, amelyből a bennülők kirepültek a vágányokra. A munkakocsi *lemetszette Prokupek fejét*, *Rattport* és a másik két munkás pedig *életveszélyesen megsebesült*. *Prokupek*, aki szörnyet halt, családosa ember és két gyermek atyja.

— **A Leitner-leány tandíja.** Tegnap cikkünkkel kapcsolatban, annak érdekes visszhangjával, a következő levelet kaptuk:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! B. lapjának mai vezető cikkéből nagy megütközéssel tudtam meg, hogy szerencsétlen védelemnek: *Leitner Győzőnek* leányát a városi iskolaszék nem akarta tandíjmentességben részesíteni. Ugy látszik, ezek az urak az apa bűnéért is a gyermeket akarják sújtani, a mi kitélik ettől az ósdi, elmaradott felfogásu testületől. Nehogy az igazság és a józan erkölcsiség örök szegényére ez az ártatlan gyermekleány elzárattassék attól, hogy magának életpályát teremthessen: ezennel felajánlom részére a szükséges tandíjat és amennyiben ez má más által előzőleg megtörtént volna: készségesen hozzájárulok a szükséges tankönyvek és taneszközök beszerzéséhez. Kiváló tisztelettel: Dr. *Deutsch* Izso, ügyvéd.

— **A petrozsényi sztrájk.** *Petrozsényből* jelentik: A sztrájkoló munkások vezetőit a dévai ügyészség szabadlábra helyezte, mert azon tények, melyekkel ők vádoltattak, a járásbíróóság illetékességéhez tartoznak. Egy nagyobb csoport fel akarja venni a munkát, de összeütközéstől tartanak, azért a katonai őrszolgálatot megkötöttették. Valószínűleg holnap vagy holnapután sikerülni fog a középutat a közlekedésre megtalálni. A súlyos sebesültek állapota kielégítő.

— **A Zigány-ügy fejleményei.** *Brassóból* táviratozzák: A letartóztatásban levő *Zigány Árpád*, akit tegnap este hallgattak ki, *Seiler Ignác* brassói ügyvéd személyében nevezte meg védőjét. *Zigány* és a védőügyvéde ma a letar-

tóztatás ellen felfolyamodást nyújtottak be. Késő éjjel az a hír terjedt el, hogy a *Zigány-ügy*vel kapcsolatban *Nessi Pál* volt országgyűlési képviselő Brassóban tartózkodik. Ma délután a következőket táviratozták Brassóból: Két detektív ma reggel Budapestre utazott, hogy *Zigány Árpád* lakásán házkutatást tartson. *Zigány*, akit ma ismételen kiballgatták az ügyészségen, állandóan ártatlanságát hangsúlyozta.

— **Az elfelejtett keztyű.** *Jenő* főherceg a minapában Bécsbe utazott a magyar fővárosból. A fenség, aki utját a pozsonyi vonalon tette meg, ebédjét az érsekújvári pályaudvaron óhajtotta elkölteni. A különös alkalomra maga a bérlő, *Singer Sándor* öltött magára fényes frakkot és bevitte az ebédet a szalonkocsiba. A gazda önrzettel dagadó keble azonban hamar lelohadt, mert a főherceg kiutasította kocsijából a vendéglőst. Ez a nem várt fogadtatásra iszonyuan megszeppent és kíváncsi volt a barátságatlanság okára. Amit hamar megtudott, mert a főherceg gyanus pillantásokat vetett a kezére, amely — horribile dictu! — meztelen volt. Nem volt rajta a fehér keztyű, amely izesebbé teszi az ételt és ezért távoznia kellett a kocsiból. *Singer* ur föltette magába, hogy ezentul állandóan fehér keztyűt visel majd, még ha alszik is, nehogy valamiképp megint elfelejtse keztyűt húzni.

— **2714 ember kivándorlása Aradmegyéből.** *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter hivatalba lépése első napjaiban rendeletileg utasította a vármegyei és városi törvényhatóságokat, hogy a kivándorlás minden mozzanatáról tegyenek a miniszterinnak kimerítő jelentést, egyszersmind a belügyminiszterium központi kivándorlási statisztikájának elkészíthetése céljából terjeszték fel a kivándorlásra vonatkozó összes statisztikai adatokat. A közigazgatási hatóságok jelentései szerint a kivándorlási létszám a felvidéki és alföldi vármegyékben a nagy munkaidő dacára augusztus hónapban is lényegesen emelkedett.

Arad vármegye alispáni hivatalához augusztus hónapban beadott 197 utlevél iránti kérelem, 1906. január 1-étől augusztus 31-éig a kivándorlók száma 2714.

Békés vármegyében augusztus hónapban beadott 305 utlevél iránti kérelem, 1906. január 1-étől augusztus 31-éig a kivándoroltak száma 2671.

Csanád vármegyében augusztus hónapban beadott 174 utlevél iránti kérelem, 1906. január 1-étől augusztus 31-éig a kivándoroltak száma 2552.

Hunyad vármegyében augusztus hónapban beadott 281 utlevél iránti kérelem, 1906. január 1-étől 31-éig a kivándorlók száma 2186.

Tehát Aradból és a vele közvetlenül szomszédos három vármegyéből kivándorolt már az idén összesen 10 073 ember, ami nagyarányu apadását jelenti a népességnek.

— **Bírói függetlenség.** Szegedről írják, hogy a szegedi bírák és ügyészek az ottani és a szegedi törvényszék területén lévő bírák és a segédszemélyzet bevonásával 1906. évi szeptember 9-én a szegedi kir. ítélőtábla tanácsstermében előtervezeteket tartanak, melynek célja a bírói függetlenség, mint egyik alkotmánybiztosíték erkölcsi és anyagi előfeltételeinek biztosítása. Ennek a mozgalomnak közelebbi célja az is, hogy a szegedi és szolnoki bírói kar sürgetései folytán *Horváth Ferenc* budapesti kir. törvényszéki elnök a hó 16-ára Budapestre összehívja azt az állandó bizottságot, melyet még az 1903. évi bírói kongresszus küldött ki. Most a szegedi bírói kar a megváltozott viszonyok folytán előállott s főként a közelmúlt politikai események következtében aktuális és

lett, a bírói függetlenségre vonatkozó alkotmánybiztosítékok jellegével bírói törvényhozási intézkedések megtételét is követelésbe teszi és azt fogja javasolni, hogy ezeknek megvalósíthatása céljából „országos bírói egyesület” szervezése végett Budapestre a bírói kongresszus melletti összehívassék.

— **Lejárt pályázatok.** Ma járt le a városnál megüresedett egy számtiszt és egy segédtiszt állásra hirdetett pályázat. A számtiszt állásra mindössze egy pályázó akadt. *Vizer Aladár* segédtiszt, akinek megválasztása ilyenképpen bizonyos. Annál nagyobb küzdelem lesz a segédtiszt állás elnyerése körül, amennyiben erre az állásra kilenc pályázó jelentkezett: *Limbeck Győző, Szabó József, Moldoványi Ernő, Petkovic Béla, Mittner István, Édel Lőrinc, Mióh János* és *Babics Ferenc* városi díjnokok, továbbá *Keszha Sándor* és *Berendi Mihály*, akik nem állanak a város szolgálatában. Az állásokat a jövő heti közgyűlésen tölti be a törvényhatóság.

— **Egy aradmegyei körjegyző találmánya.** *Knauer József* berzovai körjegyzőnek öt évi tanulmányozás és kísérletezés folytán sikerült egy oly *faleltő szereket és felitési eljárásokat* fel találni, melyeknek alkalmazásával a szabadban elhelyezett, leasott, levert, lefektetett és az időjárás káros befolyásának állandóan kitett fatárgyak a fülledés, korhadás és beszáradás — a beépített fatárgyak ezenkívül a házigomba szepződés és a szuozódás ellen igen tartósan megóvhatók azáltal, hogy a fatárgyak ezen konzerváló szerekekkel bemázoltatnak, vagy megöntöztetnek. *Knauer* találmánya az eddig ismert faleltő szereket és felitési eljárásokat messze felülmúlja, amennyiben szerel az eddigieknél sokkal *olcsóbbok és tartósabbak konzerválnak*. Miután pedig a szabadalom megszerzésével és találmányának értékesítésével kapcsolatos költségek felett nem rendelkezik, ezek megszerzése céljából vasúti vállalatokkal és tőkepénzes magáncégekkel lépett érintkezésbe. Ezek a tárgyalások azonban nem vezettek eredményre, miért is elhatározta a költségeket nyilvános aláírás útján megszerezni, amit 200 db. 100 koronás összegű betét jegyzésével kísérelt meg. A jegyzéseket csak Aradmegye és Aradváros területén gyűjti, mely célból a megyén minden községtől és körjegyzőtől, Aradon pedig *Réthy Lipót* és fia, *Maresch Gyula* és *Isokai Tóth Lajos* kereskedők üzleteiben vannak aláírási levek elhelyezve, ahol az aláírók a betét jegyzésének feltételeit részletesen megismerhetik és ahol a betétek befizetésére szolgáló postautalványokkal láttatnak el.

— **Vidéki hírlapkiadói hivatali tisztviselők szervezkedése.** A vidéki hírlapkiadás fejlődésére a hírlapkiadói hivatalok tisztviselőinek számát is megszorította, úgy hogy ma Magyarországon több száz tisztviselő keresi ezáltal kenyérét. A testületi szervezkedés szelleme az alábbi felhívást váltotta ki:

Vidéki hírlapkiadói hivatali tisztviselőkhöz. Most, mikor mindenki érzi a szervezkedés szükségességét s minden elem a maga létfenntartása érdekében biztosítására törekszik, nekünk, hírlapkiadói hivatali tisztviselőknak is ideje, hogy összefogjunk érdekeink megvédésére. A vidékhez szölok, azon kiadói hivatali tisztviselőkhöz, kik mint kizárólagos rendszeres foglalkozásban vannak Magyarországon valamely vidéki lapjánál s nemcsak főfoglalkozásuk közt a kiadói hivatalhoz, hanem egész egzisztenciájuk ahhoz van kötve, irjanak nekem, mennyiben ohajtának együttesen az alapítás munkájában részt venni. Nekem már van kész tervem; akik ugyancsak tervvel vagy hozzájárulással akarnak a megvalósításhoz járulni, állapítsunk a szervezkedés meghesztelése és kimondásához egy napot s helyet. Hiszem, ha összefogunk, a magunk és családunk érdekében az uróok által is becsülendő munkát végezhetünk. Arad, 1906. augusztus 27. Udv mindannyioknak: *Papp Andor*, az „Arad és Vidéke” kiadói hivatali főnöke.

— **A gondatlanság halottja.** Kiszjenői tudósítónk jelenti: *Steiner József* erdőhegyi vendégülhöz hétfőn délután betért egy aradmegyei

bőrkereskedő a kocsisával. Míg a bőrkereskedő a kocsmában helyet foglalt, meghagyta kocsisának, hogy revolverét az udvarban tisztítsa meg. A legény engedelmességet és kimenne az udvarra, hozzáfogott a fegyver megtisztításához. Ugyanakkor dolgozgatott az udvarban *Bánfi Márton* is, aki *Steiner* vendéglősnél szolgált. A kocsis tisztogatás közben többször érintette a revolver ravaszát. Egy ilyen érintés következtében a revolver, amely hat golyóra volt töltve, elsült és *Bánfi Márton* talált. A golyó *Bánfi* szívébe fúródott. A szerencsétlen nyomban meghalt. A szerencsétlenségről azonnal értesítettek az aradi kir. ügyészséget, amely intézkedett, hogy a holttestet fölboncolják. Kedden délelőtt kiutaztak a helyszínre *Austerweil László dr.* és *Pörszay István dr.* törvényszéki orvosok, akik *Bánfi* felboncolták. Az ügyészség a vigyázatlan kocsis ellen halált okozó gondatlanságért megindította az eljárást.

— **Véres verekedés Aradon.** Ma este fél nyolc órakor a *Szentpál* utca sarkán nagy csődület vonta magára a járókelek figyelmét. A csődület egy verekedés körül támadt, melynek egy asszony és egy férfi szereplője volt. *Kohn Salamon* házaló megtámadta az épen hazafelé igyekvő *Fischer Lipótnét*, aki a *Damjanich*-utca 10 számú háznak házmesternője és azt agyba főbe verte. Az asszonyt a hirtelen támadás úgy meglepte, hogy eleinte nem gondolt a védekezésre; mikor azután az első meglepetésből magához tért, szintén több ütletet mért támadójára. A rövidebbet azonban mégis ő huzta, mert az ütletek következtében több sérülést szenvedett. Végre a rendőrség is közbelépett és a verekedő feleket szétválasztotta. Ugy az asszonyt, mint a férfit lakáukra vitték. Az asszonyt később meglátogatta *Tisch Mór dr.* tb. városi főorvos, aki konstataálta, hogy több kisebb sérülést szenvedte t.

— **A Japánok fegyverkezése.** Londonból átvitatózzák: A „*Morn. Post*” jelenti, hogy Japán a koreai parton nagy erődítésekre készül. Japán két új tengeri erődítményt szándékozik építeni *Port Lazarevben* és *King Haiban*. *Port Lazarevnek* nagyon jó kikötője van és Korea keleti partján sztratégiai szempontból igen előnyösen fekszik. A háboru alatt az orosz hajók *Port-Lazarevet* közbeeső hadikikötőnek használták. Az esetre, ha Japán most *Port Lazarevet* erős tengeri erőd létesítje át, ez abba a helyzetbe fogja juttatni, hogy minden esetleges támadást *Vladivosztok* felől könnyen és biztosan visszaverjen.

— **Bolhák, svábok, poloskák legbiztosabb pusztító szere** *Vojtek* és *Weisz* Aradon. 112

Divatlevél.

(Páris—London—Berlin.)

Páris, szeptember hó.

Az idő annyira forró és oly tartósan s ép, hogy mindenki musselin, battiszt, vagy még könnyebb anyagu ruhákat visel. A krémszín és a fehér viszik a főszerepet, de mint Londonból írják, ott a mauve kezd tért hódítani ismét. Érdemes a szomszédos nagy városok versengése a női ruha divatjának terén. Eddig határozottan a francia metropolist ismerték el mérvadóknak, de az utóbbi időben mióta *Edward* király került a trónra, — kinek s így nevének is, saját külön, megállapított nézete van a ruházatról — London igen hatalmas vetélytársnak bizonyult. De mit szóljunk a nehézkes Berlin próbálkozásaihoz? Egyelőre csak szánalommal mosolyoghatunk rajtuk, habár *Cecília*, az új fenséges asszony mindensetre meg fogja változtatni a széleshatú, isposmellű ruhaderekak és lompos, bő szoknyák szabását.

Hiszen már most is meglátszik a jó berlinieknek ennek a sikkos asszonynak a befolyása. Mint mindenütt, a hol virágozik az udvari élet, innen, a fény és pompa belső tüzhelyétől várják az emberek a kezdeményezést. Berlin sem más, mint a többi város, s most, hogy egy ifju, szép és hozzáértő

asszony van falai közt, aki tud és akar is öltözködni, (hiszen a császárnét annyira igénybe vette az anyaság, hogy nem is öltözködhetett, még ha akart volna is), mindenki több gondot fordít a toalettjére. De a hatás egyelőre még igen groteszkül nyilvánul. A fűzőhöz nem szokott, lapos termeteken igen rossz szul áll a párisi szabás s a kék színnek nevetséges tulságavitele — tudvalevőleg ez a *Cecília* és a *Vilmos* császár kedvenc színe — nem kelt éppen kedvező benyomást. Azt mondhatnók, hogy Berlinben a divat most még embryokorát éli.

Mennyivel más London! Ez a nagy komor város, amely eddig szigorú, állig begombolt, egyszerű szabással tüntetett, most valóságos affektálja a könnyedséget, a tuldiszittat, a sikkoset. De ez itt nem úgy nyilvánul meg, mint a francia fővárosban. Itt a sikk nem válik kihívóvá, a könnyedség nem frivol, a tuldiszittatosság inkább azt a benyomást kelti, mintha a gömbölyűségeket akarná észrevétele-nekké tenni.

Most, a legutóbbi versenyeken a királyné lilaruhát viselt és hozzá ametiszt ékszereket. Az ametiszt tehát ismét „udvarképes!” Hogy fognak ennek örülni azok, akiknek nincsenek drága ékszereik! A kérdéses ruha taffból volt, derekát svájci himzések berittették s ehhez sötétlila bársony toque-ot viselt *Alexandra* királyné, vörös rózsákkal és fehér musselin-di zsel. Istenem! Lila és vörös! Mit szölok volna ehhez még ezelőtt husz évvel is tiszteletreméltó matronáink?

Ma itt, Párisban már minden színt összekevernek. Olyan csodálatos harmónia érzékük van a francia asszonyok, hogy a legellentétebb színeket is összhangba tudják hozni egymással. Vagy talán inkább az a mód teszi őket olyan hasonlíthatatlanul elragadókká, ahogy a ruhákat viselik? Akárhol, a leglátogatottabb fűzőkben is, ahol a kozmopolita világ szépei, az égtájak minden sarkából összesereglenek, meg lehet ismereni a francia asszonyt még akkor is, ha egy szót sem szölok. Az igaz, hogy ezt a pillanatot nehéz kilesni, mert ha csak egyáltalán mód van rá, a francia nő mindig beszél. Az ő könnyed szellemessége, az a bájos felületesség, amiről érezzük, hogy semmire sem közele, ellenállhatatlanná teszi. De ha halgat akkor is mindjárt tisztában vagyunk nacionalitásával. Mosolya, tekintete, fejlődulata, az a mód, a hogy a ruháját megfogja, minden más mint más asszonynál. Igaz, hogy nem tulságosan szerény, de annyira természetes, hogy eszünkbe sem jut rosszat gondolni róla.

Ez a *chic*, ez a keresetlen, de azért mégis voyant elegancia, ez az, a mit hiába próbál utánozni a szép, elegáns, korrekt magatartású angol asszony, a vidám, bájos amerikai nő, a nehézkes berlini leányok Egyedül a bécsi „*Madi*” *charme* ja közelíti meg a francia a szölyát. De azért egészen más ez is és teljesen egyéni. Es ha választanom kellene, én a magam részéről mégis csak a párisi asszony mellett maradnék. Természetes, hogy a „jelenlévők mindig kivételnek” s éppen azért itt nincs és nem lehet szó a mi babonásan szép magyar asszonyainkról! Irisz.

Henneberg-selyem csak a gyárból direkt! Fekete, fehér vagy színes 60 krtól 11 frt 35 krig méterje, blousoknak és uszályos ruháknak, bérmentve és elvámolvá, házhoz szállítva. Dús mintaválaszték azonnal. — **Henneberg selyemgyára, Zürich.** 3953

NAPIREND.

Szeptember 6. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Zakariás próféta. — Protestáns naptár: Zakariás. — Görögkeleti naptár (augusztus 24.): Eutik. — A nap két 5 óra 24 perckor, nyugszik 6 óra 31 perckor. Időjelölés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Elvételre csapadék, zivatarok, később hűvös. A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelőintézte (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4. Dr. Fodor Odón délelőtt 8—9. Dr. Rosenbaum Pál délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 órakor.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.

Budapest, szeptember 5

Amerika 1/2 olcsóbb. Kínálat és vételkedv mérsékelte. Elkelt 25,000 métermázsza 5 fillérrel olcsóbb áron. Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre	7.08—7.09
Aprillisi buza 1907-re	7.39—7.40
Rozs októberre	6.08—6.09
Zab októberre	6.47—6.48
Uj tengeri 1907-re	5.07—5.08

Nyári tőzsde.

Buza októberre	7.04—7.05
Aprillisi buza 1907-re	7.35—7.36
Rozs októberre	6.07—6.08
Zab októberre	6.40—6.41
Uj tengeri 1907-re	5.05—5.06

Irányzat szilárd.

Záró tőzsde.

Osztrák hitelrészvény	673.25
Magyar hitelrészvény	810.—
Magyar koronajáradék	94.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	675.75
Déli vasút	189.75
Leszámitolóbank részvény	516.—
Magyar jelzálog hitelbank	524.50
Rima-Murányi vasúti részvény	585.—
Városi villamos vasút részvény	584.75
Konvertált jelzálogrészvény	134.75
Egyesült Budapest fővárosi takpénzt.	2285.—
Adria tengerhajózási részvénytárs.	4450.—
Orosz járadék	79.10
Erzsébet szanatórium sorsjegy pénzben	—
Erzsébet szanatórium sorsjegy áruiban	—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 5. —

Magyar előrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 112—113 fillérig; Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 117—118 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 123—124 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 126—127 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 118—120 fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

CSARNOK.

Tengeri kaland.

Írta: Melnár Ferenc.
(Vége.)

Mikor újból feljöttem a fedélzetre, az asszonyt a tegnapi helyén találtam, ugyanabban a ruhában, mint tegnap este, ugyanazon a kis széken, ugyanabban a helyzetben. Körülötte, mint tegnap este, senki. Boldogan siettem hozzá és udvariasan köszöntöttem.

Rámnézett. Vártam, hogy szemrehányás lesz a szememben, de nem volt. Nyugodtan nézett és nem viszonzta a köszöntésemet. Mosolyogva hajoltam meg előtte és újra köszöntem: — Jó napot, asszonyom.

Erre elfordította a fejét.

Uszintén mondom, megrögyött a térdem a meglepetéstől. Istenem, hisz oly közeli néztem meg tegnap este, hogy nem téveszthettem össze senkivel sem és ő is reám ismerhetett. Mi ez?

— Bocsnát — mondtam reszkető hangon — talán csak nem sértettem meg valamivel?

Most megint rámemele a szemét és megszólalt. Ezt mondta:

— Ön annál kevésbé sérthetett meg valamivel, mert egyáltalán nem is ismerem.

Hebegni kezdtem:

— Nem ismer?

— Nem — mondta nyugodtan. Egy arcizma, a szemének egy apró sugárkája, testének egy gondolatnyi mozdulata se árulta el, hogy másat gondol, mint amit mond.

— Nem ismer? Tegnap este... hisz együtt mentünk el a hajóról.

— Együtt? Velem?

Ugy nézett rám, mintha valami bolond állna előtte és a világ legeggyűbb és legsértőbb hazugságaiba akarna belekeverni.

— A városba — hebegtem — aztán a kávéházba... aztán...

Felállt. Mosolygott.

— Csuda, — mondta — hogy azt nem mondja, hogy a férjem.

Én a homlokomat fogtam:

— De hiszen... édes jó Istenem... talán nem ismer rám... a szállóban... aztán néhány órával ezelőtt reggeliztünk együtt...

Bámulva nézett rám és csöndesen, tagadólag ingatta a fejét.

Ez kihozott a sodromból. Közelebb mentem hozzá és izgatottan mondtam:

— Hiszen együtt voltunk egy szobában... hiszen szerettél, öleltelek, csókoltalak... mi ez? Komédia?

Vállat vont:

— Nem ismerem... talán összetéveszt valakivel...

— Talán te tévesztesz össze... Én vagyok, én, én!

Halkan mondta:

— Mindenki én.

És indult, hogy a faképnél hagyjon.

Mefogtam a kezét.

— Asszonyom... ne őrijsen meg. Tréfa ez? Vagy talán...

Arra gondoltam, hogy holdkóros, vagy tudja Isten micoda emlékezet-betegsége van, mindenre gondoltam és csak legvégül jutott eszembe, hogy ez az asszony egyszerűen le akar tagadni mindent. Tudom is én, talán megbánta, talán túlságosan szépek találta máig se tudom, miért, de semmire a világon nem akart emlékezni. A hajó künn járt a nyílt tengeren és én ott álltam egyedül, mert elment, elhagyott. Az ebédnél rám sem nézett. Délután próbáltam neki köszönni, de nem fogadta. Találkoztak néha a pillantásaink, de ő úgy nézett rám, mint mielőtt megismerkedtünk, derűs nyugalommal. A nézésében nem volt se emlékezés, se káröröm, se gunyolódás, se hidegség, se szemrehányás. Abszolút nézés volt, ahogy ismeretlen emberekre szoktunk nézni.

Még néhány napig mindenféle módokon és okokon törtem a fejem, de mivel az asszony változatlan maradt, lassankint beletörődtem abba, hogy letagadja. Egyszerűen letagadja, erre nincs finomabb kifejezés, nincs más szó.

Két hélig utaztunk még, anélkül, hogy ez a helyzet egy pillanatra is megváltozott volna. Két hét múlva rendeltetési helyére ért a hajó és mindnyájan kiszálltunk. Utolsó remény villant fel bennem. Talán csak a hajópublikuma előtt rendezte ezt a komédiát és most meg fog ismerni.

Kikötöttünk és láttam, hogy áthordja a holmiját egy másik hajóra, amely tovább ment délné. És amikor a holmija után ő is fölment a hajóra, rám se nézett. Pedig látott, tudta, hogy ott állok a parton és őt nézem. A hajója csak a mlenket várta, egy óra múlva indult. A partról láttam, hogy a fedélzeten áll és kifelé néz, a nyílt tengerre.

Soha többé nem láttam. Azt hiszem, maga Afrodité volt.

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 5. —

Központi szálloda. — Hermansky Emil utazó Bécs. — Treiber János vasúgnök Budapest. — Bier Vilii gyáros Worms. — Rothschild Gyula gyáros Frankfurt. — Karton Aladár igazgató és neje Boroshebes. — Fülöp Géza dr. ügyvéd és családja

Borosjenő. — Feigelstok Mór utazó Bécs. — Horvát Armin utazó Bécs. — Kordigg Ferenc utazó Bécs. — Rozvány József magánzó Nagyszalonta. — Kurzweil Ernő utazó Prága. — Rayna Ignác gabonakereskedő Budapest. — Worisek Ernő főhadnagy Nagyvárad. — Carpaçi Alila mérnök Milano. — Fisch Ferenc gyárvezető Budapest. — Dietrich Lipót főmérnök Genua. — Vértesi Weisz Ernő tábornok Temesvár. — Pisáni Adolf birtokos Genua. — Theodoroff Mihály mérnök Budapest. — Imku Róbert mérnök Budapest. — Fleischer Sándor utazó Budapest. — Kron József igazgató Gözlen. — Negrotto G. igazgató Genua. — Fűredi Antal kárbeeső Budapest. — Dworzak Albin utazó Prága. — Grosz János gazdalkodó Versec. — Pap Döme dr. kir. törv. elnök Déva. — Vámos Fülöp mérnök Budapest. — Schneider György utazó Budapest. — Friedl Pál utazó Budapest. — Hilmera Rikárd utazó Bécs. — Balogh Béni dr. orvos M. Bánhegyes.

Pannonia szálloda. Podhranczy Géza műszaki tanácsos Temesvár. — Nyes Kornél dr. kórházi orvos Belényes. — Garosy Géza joghallgató Kézdivásár. — Bucuska József jegyző Ottlaka. — Moskovitz Albert kereskedő neje Soborsin. — Schmidt Ottó főpincér Káransebes. — Czárán Emil kereskedő neje Tótvarád. — Ander Sándor tanító Petris. — Vass Dezső máv. tisztviselő Temesvár. — Salgo Andor hivatalnok Békéscsaba. — Augusztin Miksa v. főjegyző Nagyikinda. — Ilit Ernő utazó Budapest. — Varga Lajos dr. ügyvéd Kisvárd. — Biró Kálmán dr. törv. elnök Torda. — Hegedüs Oszkár dr. szerkesztő Budapest. — Kovács Akos kir. főmérnök Temesvár. — Veineth Pál segédlelkész Paks.

NYILTTÉR.*

Bor és pálinka

nagykereskedés alapítására különösen alkalmas nagy beltelek
== (ház, udvar, kerttel) ==

Ménesen,

továbbá kitünő fekvésű parlag-

SZÖLLŐK
eladók.

Bővebbet Vojtek Alajos urnál Aradon. Vojtek és Weisz cég. 2110

Gyártja: SZÉNÁSY BÉLA

rajzeszköz- és papírmű-gyára

Budapest, IV., Fereenciek-tere 9.

1327

Angol A kizárólagos posztó gyári raktárban
öltöny szöveteket
35% megtakarítással árusítunk.

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Fiuk részére maradékok kaphatók.

A nmlts. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által jóváhagyott

Aradvármegye nagy falu Térképe

108—144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára
10 korona volt, leszállított áron

4 koronáért

vászonra huzva 7 korona,
vászonra huzva léccel ellátva 8 koronáért

kapható

kiadóhivatalunkban.

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha e készlet elfogy, ugy többé nem lesz az ily potom áron beszerezhető.

Értesítés.

Tiszteletteljesen bátorkodom a n. érd. közönség becses tudomására hozni, hogy

„Pannonia“

(volt „Nádor“)

szállodámat

modernül berendezve megnyitottam.

Tiszta és kényelmes vendégszobák 1 kor. 60 fillértől kezdve rendelkezésre állanak.

Teljes tisztelettel

Szabó Kálmán,

2048 a Pannonia-szálloda bérleti je.

14741—1906. kh. szám.

Hirdetmény.

A mezőgazdasági termények hamisításáról szóló 1895. évi XLVI. t.-cz. 2. § a, valamint az ezen törvény végrehajtása tárgyában kibocsátott 38286—1896 számú földmívelésügyi miniszteri rendelet 5 §-a tilalma a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek oly alakban való forgalomban való hozatalát, mely a közönséget a mezőgazdasági termék minősége tekintetében tévedésbe ejteni alkalmas.

Miután utóbbi időben ismételt fordul elő oly eset, hogy ezen minőségének meghatározása nélkül mint tej árusított a piacon: az ilyenemü visszaélés megelőzése céljából akként intézkedtem, hogy a nem teljes tejet tartalmazó tejes kannákon „Lefőlőzött tej“ felírás legyen elhelyezve.

Arad, 1906. évi szeptember hó 8 án.

Sarlet Domokos,
főkapitány.

3898—1906 tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A világosi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Pavlovics Constantin, Bersicz Vincze, Viktória takarékpénztár, Szabadka takarékpénztár és népbank, Manojlovics Vera, Közgazdasági bank r. t., Nagyki kindai kerületi első takarékpénztár, Mamusits Agoston és özv.

Krichmanovich Sándorné végrehajtatóknak, özv. Pavlovics szül. Milinovic Krisztina végrehajtást szenvedő elleni 231 kor., 600, 900, 806, 1100, 2100, 1000, 4000, 300, 900, 280, és 200 kor. járulékaik iránti végrehajtási ügyében, az aradi kir. törvénytörvényes, a világosi kir. járásbíró területe levő és Magyarád község határában fekvő, a magyarádi 588. sz. tkvben A. + sor. (1292—1294) hrsz. alatt felvett szőlőre 140 kor., a magyarádi 690. sz. tkvi A + 1 sor. 1892/a. hrzi számú szőlőre 40 kor., a magyarádi 690 sz. tkvi 1389/b/l. hrzi sz. szőlőre 40 korona, végül a magyarádi 935 sz. tkvi A + 1 sor. 1273/a hrzi számú szőlőre 852 korona kiküldési árban elrendelte és hogy a fentnevezett s megjelölt ingatlanok az 1906. évi szeptember hó 15. napjának délelőtti 10 órakor Magyarád községhez tartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áról is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 14 korona, 4 korona, 4 korona és 85 kor. 20 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3838. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiküldött szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Világoson, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál 1906. évi május 28. napján.

Povolni,
kir. albiró.

NÄGELE ANTAL

gyógyszertára a Szt.-Háromságban

Temesvár, Gyárváros fő-u. 44.

„HELEM”arc- és kézcreme szappánok, máj-
foltok és mindennemű bőrtesz-
tátlanságok ellen. Este lefek-
vés előtt használandó.

Tégelye I. kor. Próbátégely 60 f.

„HELEM”

mosdó víz üvegeje I. korona.

„HELEM”

pouder dobozza I. korona

Hozzávaló szappan drb. 80 fill.

Sajáttermésű nemesfajú
sárga és görög**dinnyéit**

ajánlja 1906

Hámory gazdaságsárgadinnyét 16 fillér, görögdinnyét
8 fillér per kg. árban**ARAD,**

Deák Ferencz-utca 3., az udvarban.

Megérkeztek a nyári divat újdonságok!

Brunner Béla

divat- és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20. sz.

(Forray-u. sarok, gróf Nádasdy-palota.)

Ajánlja dusan felszerelt Aruraktárát,
hol mindenkor a legújabb Saison divat-
különlegességek raktáron vannak.

Pa-, vászon- és bőr utazó-bőröndök

nagy választékban!

nagy választék francia és angol

illatszer különlegességekben.

HAMELLI I. pécsi keztyű gyár**főraktára!**

Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás!

Videki megrendelésekhez azonnal el-
intéztetnek. 1807

8889—906. pm.

Hirdetmény. Arad szab. kir. város törvény-
hatóságánál legelőbb adót fizetők-
nek az 1907 ik évre érvényes
bíró ideiglenes névjegyzéke az
1886 évi XXI. t. cz. 25. § a alap-
ján összeállítván, az. 1906. évi
szeptember hó 4 től kezdődőleg 15
napra közszemlére tételük ki az-
zal, hogy az érdekeltek a fent.
határidő alatt azt a városháza
emeleti tanácsstermben a hivata-
los órák a azt betekinthezik és ne-
táni felszólalásait ugyanazon
időtartam alatt a városi polgármes-
teri hivatalban beadhatják.Aradon, 1906. évi szeptember
hó 1-én.Institúris,
kir. tanácsos,
polgármester.

3240—1906. sz.

Hizott süldő sertés eladás.A mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtokon 5 falkában
elhelyezett 1220 darab ártány és herélt kocza hizott süldőser-
tés 1906. évi szeptember hó 18-án délelőtt 10 órakor a mező-
hegyesi m. kir. állami ménésbirtok igazgatóság hivatalos he-
lyiségében zárt írásbeli ajánlati tárgyalás útján eladásra kerül.Ajánlat tehető az összes sertésekre falkánként külön, de
de az egyes falkákra is.A sajátkezüleg aláírott, egy koronás bélyeggel felszerelt
és az ajánlati ár 5%-ának megfelelő bánatpénzzel ellátott
ajánlatok a fent kitett határidőig a ménésbirtok igazgatóságá-
hoz Mezőhegyesen adandók be.A részletes eladási feltételek a földmivelésügyi Miniszterium
IV. B. 1. ügyosztályában, valamint a mezőhegyesi ménésbirtok
igazgatóságánál betekintheők, vagy kívánatra megküldetnek.

A sertések ugyanezen ménésbirtokon megsejmelhetők.

Budapest, 1906. évi augusztus hó.

2307

Mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtok
igazgatósága.**Egy nagyobb vidéki városban
egy****butorozott szálloda,**mely áll 10 vendégszobából, táncz-, billiard-
terem, sörcsarnok, terasz és Separeé-ből,
elhalálozás következtében**átadandó.**Közelebbről felvilágosít König Lipót,
Lippa, Temesmegye. 2310**Rovarcsipés, szunyogcsipés**

ellen kitűnő eszköz a

COLUMBIA.

Ára hozzávaló folyadékkal együtt 1 korona 20 fillér.

Gyermekek hasmenése ellen egyedüli hatásos szer a

TANNIN-PASZTILLA.

Darabja 10 fillér.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátvás

gyógyszertárában

3841

Arad, Szabadság-tér.

SZALLASY ALADÁR

harisnya-kötődője

Arad, Forray-utca (Kristyóry-ház)

Elfogad mindennemű

harisnyák kötését és fejelését,
valamint 501kertyők, kumásilk, alsószok-
nyák, alsóingek és minden e
szakmába vágó javításokat.Női és férfi fejelés 50 fillértől 60—
70 fillérig, gyerek harisnya 40—50
fillérig, női harisnya új 80 fillértől
egész I. kor. 40 fillérig, férfi haris-
nya 60 fillértől I. kor. 20 fillérig.Magamat a t. közönség szives
figyelmébe ajánlván és becses part-
fogását kérve, maradtam

kiv. tisztelettel SZALLASY ALADÁR

LIFKA-féle

Elektro-Bioskop

a Boczkó-utcán

egyedül álló szórakoztató intézmény.
Fényes villanyvilágítás.**Naponta 3 előadás:**7, 8 és 9 órakor este. Vasárnap és
Ünnepnapokon d. u. 8-tól óránként.

Minden 2-ik nap teljesen új műsor.

Ülőhelyek felnőtteknek: I. hely 80 fill.
II. hely 60 fill., III. hely 30 fill. Tíz éven
aluli gyermekeknek: I. hely 40 fill., II.
hely 20 fill. Katonáknak örmestertől le-
felé a III. helyen 20 fillér.

Tisztelettel:

Lifka Ernesztin,

2204

tulajdonosnő.

Minden elképzelhető

órajavítás**1 korona.**

Zsebóraüveg, mutató 10 kr.

Schwimmer Albert

órasmesternői Aradon, 137

Szabadság-tér 5—6. szám alatt.

(Pószl kávéház mellett.)

Kérem a czimre
ügyelni.

KÖZÖS

női kalap divat-terem!A nagyérdemű közönség szives tuda-
mására hozom, hogy Aradon, Deák
Ferencz-utca 2. szám alatt (Sebesy-
ház) egy, a mai kor és modern izlés min-
den követelményének megfelelő**női kalap divat-termet nyitottam**Üzletemben a legelőkelőbb cégektől
kikerült és legszebb kivitelű modelleket
állandóan raktáron tartom.Állandó és a legnagyobb választék
gyászkalapokban.Átalakítások és minden e szakmába
vágó munkálatok jutányosan és pontosan
végeztetnek.Videki megrendeléseket a legmesszebb-
menő körültekintéssel eszközölök. 1981
Szives partfogást kér**AMTMANN ANNA**

Arad, Deák Ferencz-utca 2.

Magyar királyi államvasutak üzemeltetése Aradon.

22598—1906. II. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak aradi üzemeltetése nyilvános pályázatot hirdet a nagyváradi-szolnoki vonalon Püspökladány és Kercag állomások közt a 972—988. sz. szelv. közt épülő püspökladányi puszta kitérő, valamint arad tövisi vonalán Zám és Maros-Ilye állomások közt az 1140—1150. sz. szelv. közt épülő „Jófó” forgalmi kitérőn létesítendő magasépítményekre és az azal kapcsolatos munkákra.

A költségszámítások a szerződési tervezet, az ajánlati minta és a pályázati feltételek Aradon a magyar királyi államvasutak üzemeltetésének pályafentartási osztályában valamint a „Jófó” vonatkozó mag. a. p. k. osztálymérnökségnél a P. Ladány-Pusztai kitérőre vonatkozó a p. ladányi osztálymérnökségnél a hivatalos órák alatt külön-külön 2 korona lefizesése mellett átvehető és a vonatkozó tervak megtekinthetők.

Az ajánlatokat állomásonként külön-külön legkésőbb 1906. évi szeptember hó 20. ig déli 12 óráig kell benyújtani a fentebb üzemeltetés általános osztályánál.

Az ajánlatok egy koronás ajánlat mellékletei ivenkint 30 fillér bélyeggel látandók el s a következő feliratuak legyenek:

„Ajánlat a magyar királyi államvasutak „Jófó” forgalmi kitérőn, illetve püspökladányi pusztai kitérőn előállítandó magas építményi munkálatokra.

Az előállítandó magas építmények püspökladányi pusztai kitérőn a következők:

Egy kettős emeletes órház 4 lakó számára.

Egy kettős melléképület átvezeték részére.

Egy kettős melléképület szolgálati részére.

Egy sütőkemence, egy órházlakat, és 2 darab falazott szolgálati helyiség.

Jófó forgalmi kitérőn a magasépítmények ugyanazok csak 2 db szolgálati helyiség helyett 3 db. szükségeltetik.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1906. évi szeptember hó 19. én déli 12 óráig 1200 korona azaz Egerkeresztő száz korona bántpénzt kell letenni a magyar királyi államvasutak aradi üzemeltetésnek gyűjtőpénztárára, akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bántpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Távirati úton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Posta útján beküldött ajánlatok és a bántpénzek térti vevénnyel adandók fel. Az ajánlatok feletti döntés határideje a pályázat lejárta határidejétől számított 2 hétben állapíttatik meg.

A bántpénzek visszadása pedig a döntéstől számított 8 napon belül eszközöltetik.

Aradon, 1906. évi szeptember hó 1-én.

2205 Az üzemeltetés.

(Utányomás nem díjazatik.)

Aki jó és tartós cipőt akar venni, az forduljon
BALOGH SÁNDOR

uri és női cipészhez
Arad, Boros Béni-tér 19. szám,
hol a legdivatosabb
uri-, női- és gyermekcipők
készülnek a legjutányosabb árak mellett pontos kivitelben.
Javításokat elfogadok s azokat a leggyorsabban eszközölöm.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely szirtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan zser szeplők, májfoltek, bőrtakák, pattanások, kiftések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és ragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 3881

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

A világon a legjobb és legbiztosabb

Patkányméreg

az özv. Weinberger Mórné-féle!

Mindenki csak egyszer győződjön meg róla, hogy **Patkányméreg** oszlik ezen ezer utánozatlan. Egyszeri használat után annyira pusztít, hogy többé azon a helyen, ahol a pusztítás történt, soha tájára sem jön egér, vagy patkány. — Becses megrendelésüket úgy a helybeli, mint a vidéki közönségnek pontosan és azonnal szállítom. — **1 adag 1 kor., egy kiló 30 korona.** — Maradtam 2189 tisztelettel

Fried Ignác,
szül. Weinberger Hermina.
Arad, Halász-u. 9. (Demány-ház.)

Vendéglő és sörcsarnok megnyitása!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy

a „**NAGY PIPÁ**”-hoz címzett (Salacz-utca 6.)

sörcsarnokot

átvettem, azt a mai kornak megfelelően átalakítottam és újonnan berendezve, a nagyjéremű közönségnek legjobban ajánlom. — Sok évi tapasztalataim ezen a téren, valamint azon körülmény, hogy csakis a legjobb tiszta itatok és ételek kiszolgáltatása által a n. é. közönség teljes megelégedését kifogó érdemelni, remélni hadják, hogy a kellemes szórakozási helyé átalakított helyiséget minél számosabban látogatni fogják. 2109

Magamat a n. é. közönség pártfogásába ajánlva, kiváló tisztelettel

Cseh Hugó.

F. hó 19-én helyiséget, mely már most a n. é. közönség rendelkezésére áll, ünnepélyesen megnyitom. ....

Ház, birtok vétel és eladás, terményközvetítő

kereskedelmi ügynöki iroda

ZEINER IGNÁCZ

Simonyi-utca 6. sz.

a leggyorsabban teljesíti az e téren 291 megbízásokat.

Üzlet átvétel!

Tisztelettel értesítem a nagyjéremű helybeli és vidéki közönséget, ugyszintén nagybecsült rendelőimet, hogy 15 évig

Gorzó és Társa

czég alatt fennálló

ozipészüzletet

amelynek fennállása óta baltagja voltam, a mai napon átvettem s azt szentül a saját nevem alatt fogom tovább vezetni. 818

Kiváló tisztelettel

Bolezni Antal,

czipész. Salacz utca 2 sz.

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim tudomására hozni, hogy a legjobb hiraevnek örvendő

vendéglő és sörházat

„**Uj Zenélő Órához**”

Temesvárott, a városház utcában és azt személyesen vezetem tovább.

Iparkodni fogok kitűnő konyha és pince által, valamint pontos kiszolgálás által, a n. é. közönség szives jóindulatát megnyerni és vendéglőm jó hírnevét megerősíteni.

Számos látogatást kér tisztelettel

Müller Károly

571. az „Uj Zenélő Órához.”
Temesváron.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AKIK

ismeretség híján

szaktanársra,
szépvilágra,
széltudományra,
kőnyelvre,
regédre,
nyelvtanra,
szépirodalomra,
kultúrára,
történelmére,
kutatására.

kulcsáróra,
gazdaságonya,
szakácsóra,
szobaleányra,
házi- vagy
irodalmiigára,
pensbeszedésre,
házmesterre,
stb.-re
van szükség

AKI

eladni kíván

ártsort,
söngöröt,
kört,
gyümölcsöt,
szalmát.

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
VAGY

AKI

szabadni kíván

ártsort,
kört,
gyümölcsöt,
szalmát.

halászatot,
tejköt,
kocsit,
lovat.

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értekezni, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetési

rovátát használja.

Eladó ház!

Világos főutcáján egy teljesen jó
karban levő 10 évig adómentes
ház, melyben szép üzlethelyiségek
vannak, azonnal eladó. Értekez-
hetni Kovaszinczón Tóth Lajos,
kereskedőnél. 2288

Eladó ház!

A belvárosban, Szent-Péter tér 4/s.
számu 2 utcára szolgáló ház sza-
bad kézből 14.000 koronáért eladó.
Jövedelmez évenként 1704 koro-
nát. A vételhez szükséges 7000
korona. Bővebb felvilágosítást nyújt
a háztulajdonos ugyanott. 2228

Családi lakóház.

6 szoba, fürdőszoba és mellékhely-
iségek, november 1-re kiadó. —
Bővebbet Halász-utca 16. 2247

Festészetben,

rajzban előnyösen tanít Guttman
Margit okl. rajztanítónő Aradon,
Edelspacher-utca 7B. 2301

Egy helybeli

rövidáru nagykereskedésnél egy
szakképzett könyvelő, aki a ma-
gyar és német nyelvet is tökélete-
sen bírja, ez év október hó 1-én
való belépésre, alkalmazást nyer-
het. Bővebbet a kiadóhivatalban.
2302

Hopp Károlyné

melegén ajánlja több éven át há-
zában levő kitűnő neveidőnjét, a ki
a legmagasabb igényeknek megfe-
lelően ad órákat házban vagy há-
zon kívül, német, francia nyel-
veken, szépirodalom és festészet-
ben, ugyancsak zongora órákat is
elvégeztet. Esetleg jó házban hajlandó
állást is elfogadni. 2316

Ugyes ruha varrónő

ajánlkozik házakhoz, helyben vagy
vidékre. L. kása Arad, Batthyányi-
utca 17. szám. 2309

Lampionok

20 fillértől, confetti és serpentin
kapható **Ingyen I. és Fia** könyv-
kereskedésében Aradon, Weltzer
János utca. Telefon 517. 235

I hold szálló

8 rész űlletve 2600 tőke, a többi
parlag, terméssel együtt eladó.
Bővebbet Angos Péternél, Pau-
lison. 2311

Eladó

2 drb. két éves herélt c. k. nemes-
vérű. Értekezhetni lehet Popovics
Vaszilián nyug. tanítónál Berzova,
Arad megye. 2314

Szőlőprés

használt három kosárral, 1 darab
Mayfarth-féle szőlőmalom bogyo-
zóval, 2 drb. tizenkét és 1 drb.
tízennyolcz hektos hordó jó karban
olcsón eladó Popp Vilmos, Muszka
Magyarád (pálya-udvar.) 2312

Intelligens úri családnál

8-4 középiskolai tanuló teljes ellá-
tásban részesül. Instructor a ház-
nál. Zongora használat. Esetleg egy
különbejárati butorozott szoba azo-
nal kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

Veszek könyvtárakat,

egy-egy könyvet és hangjegyeket
legmagasabb áron. Kerpel Izsó
könyv-, papir- és zeneműkereske-
dése, könyv- és zenemű kölcsön-
ára, Aradon. 246

Eladó.

Paulison egy ház, melyben évek
óta üzlet van azonnal kiadó eset-
leg eladó. Értekezhetni lehet Schwab
Albertnél, Arad, Petőfi-utca 1.
szám. 2288

Városi és megyei telefon 115 szám.

Egyéves önkéntes urak
és szülők figyelmébe!

Az összes fogynemek részére
szükséges pontos előírás szerinti láb-
beliek, ugyancsak iskolás gyerme-
keknek tartós.

jó, erős CIPÓKET

készlt 762

Seelinger M. Andor

uri és női mintacipészete

Arad, Szabadság-tér 4. szám.

Orthopäde gyógycipők nagy sikerű
eredményekkel készülnek.

Várost és megyei telefon 115 szám.

Ifj. Kopetkó

Károly

női és férfi-dívat áruház

Arad, Weitzer János-utca
(Minorita palota.)

Iskolai idény beáltával

van szerencsém, ajánlani dusan
felszerelt raktáramat um.:kész gyermek fehérneműek le-
ánykák és fiúk részére.Hazai gyártmány (Gyulai)
kötött harisnyák,2094 hazai gyártmány
gallér kezelő és
nyakkendők.

Szolid és pontos kiszolgálás.

508—1906. g. s.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a Vas-utca északi részén
összegyűjtendő vízek levezetési mun-
kálatainak elvállalása iránt folyó
évi szeptember hó 10-én d. e. 10
órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 864 korona.
Bánatpénzül leteendő a kikiál-
tási ár 10%-a készpénzben vagy
elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak
írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
az árlejtés megkezdése előtt nyuj-
tandók be, s csak akkor vétel-
tetnek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz mellékelve van, s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árlejtési feltételeket ismeri és
elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árlejtést
megelőzőleg is megtekinthetők.

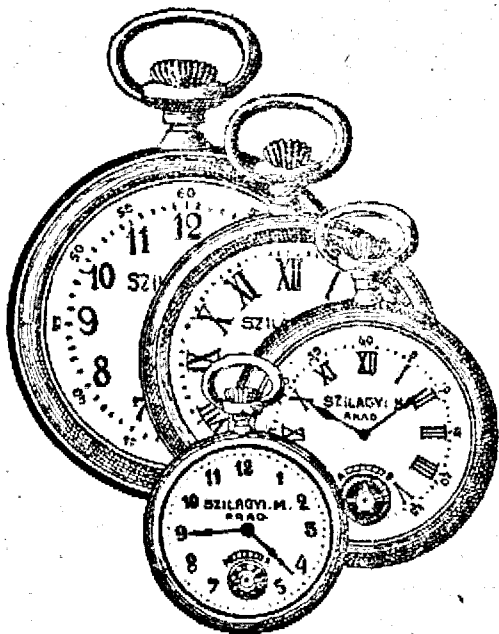
Arad sz. kir. város gazdasági
székeinek 1906. évi szeptember hó
8-án tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. r.
allegyző.Boros hordók
eladók

2299

Erzsébet körút 22.

Szilágyi Márton

Arad legnagyobb

és legolcsóbb

1846

óra-javító

műhelye

a színház oldala mellett, Vö-
rösmarty-utca 3. sz.

Raktáron mindennemű órák

3 évi jótállás mellett.

Telefon szám 126

Telefon szám 126

WUNDER, kárpitos műterme

Temesvár-Belváros,

Korvin Mátyás-utca 3.

Ajánlja fővárosi minta szerint berendezett kárpitos műter-
mát, a legújabb, legstilszerűbb és legolcsóbb díszítéseit és butor-
műveit — Elvállalok — konkurrenzia nélkül —

lakás-, villa-, szálloda- és iskola-berendezéseket

a legszerűebbtől a legelegánsabbig, helyben és vidéken. Szám-
talanszor bebizonyítottam, hogy 11 év alatt a külföldön, u. m.:
Németországban, Belgiumban, Hollandiában, Amerikában stb. a
legnagyobb és legelőkelőbb műtermekben szerzett tapasztalataim
révén azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen követeléseknek
a legpontosabban megfelelek és remélem, hogy a m. t. közön-
ség bizalmát megnyerem. 587

Kiváló tisztelettel

WUNDER VILMOS.